

■ БУХГАЛТЕРІЯ: ■ ■ БЮДЖЕТ ■

№ 15 (595)

квітень 2026 року

14

КВИТОК НА ПОТЯГ ВІДРЯДЖЕНОМУ ПРАЦІВНИКУ ПРИДБАВ

родич: податківці наполягають на оподаткуванні при відшкодуванні витрат

20

ОПЛАТА ВАРТОСТІ КВИТКІВ КАРТКОЮ:

для відшкодування вистачить проїзного документа, для неоподаткування — ні

24

ПРИДБАВАЄМО ПРИНТЕР:

як визначити КЕКВ?

30

ФАХІВЕЦЬ ІЗ СУПРОВОДУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

та демобілізованих осіб: чи можна виплатити матдопомогу коштами субвенції?

Код передплатника для консультацій у квітні 2026 року – 1017

СТРІЧКА НОВИН 3

ЕКСПРЕС-ВІДПОВІДІ
3 позначкою «терміново»

Підрозділ з профорієнтації в коледжі:
умови оплати праці працівників..... 9

Підгузки та прокладки: який КЕКВ?..... 10

Чи може ОМС надати фінпідтримку КНП на зарплату:
відповідь Мінфіну..... 10

Передання даху будівлі в оренду для розміщення
сонячних панелей: чи можливо?..... 11

Військова частина за рішенням суду виплачує колишньому
військовослужбовцю компенсацію за невикористані
відпустки минулих років: що з оподаткуванням?..... 12

(ІПК ДПСУ від 14.03.2025 № 1415/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК
та лист МФУ від 10.03.2026 № 07050-14/3-221/425)

ДОКУМЕНТИ ТА КОМЕНТАРИ
Офіційні роз'яснення

Відрядження

Алла Головка

**Квиток на потяг відрядженому
працівнику придбав родич: податківці
наполягають на оподаткуванні
при відшкодуванні витрат**..... 14

(коментар до ІПК ДПСУ від 07.10.2025 № 5362/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК)

Алла Головка

**Оплата вартості квитків на потяг
карткою: для відшкодування витрат
вистачить проїзного документа,
для неоподаткування — ні**..... 20

(коментар до листа МФУ від 24.02.2026 № 08030-16/В-207/345
і листа ДПС від 19.12.2025 № 36302/6/99-00-24-01-01-06)

КЕКВ

Альона Кісельова

**Придбаємо принтер:
як визначити КЕКВ?**..... 24

(коментар до листа ДКСУ від 20.03.2026 № 15-11-11/7738)

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Бухоблік

Альона Кісельова, Віра Качура

**Постачальник повертає кошти
за неотоварені талони на ПММ
для автівки: як відобразити в обліку?
Що з ПДВ?**..... 28

Установи соцзахисту

Алла Головка

**Фахівець із супроводу ветеранів війни
та демобілізованих осіб:
чи можна виплатити матдопомогу
коштами субвенції?**..... 30

(лист Мінветеранів від 30.03.2026 № 8287/8.1/8.3-26)

ПЕРЕДПЛАТНИКА ДЛЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ
У КВІТНІ 2026 РОКУ

1017

Головний редактор
Вітковська О. М.

Засновник і видавець газети
ТОВ «Видавнича група «АС»

Редакція:
а/с 8901, м. Харків, 61058
тел.: +38 (067) 574-60-03

Електронна пошта:
bb@ibuhgalter.net
сайт: www.ibuhgalter.net

Електронна версія:
www.ibuhgalter.net

Відділ передплати:
тел. 0 800 300 395

Рестраційне свідоцтво:
КВ №20040-9840Р від 01.07.2013 р.

Передплатний індекс:
українська мова 68905

Ціна договірної

Періодичність виходу: 4 рази на місяць

© ТОВ «Видавнича група «АС»

Повне або часткове
відтворення авторських матеріалів,
розміщених у газеті
«Бухгалтерія: бюджет», допускається
тільки з письмового дозволу
ТОВ «Видавнича група «АС»

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ЗМІНИ ДО ПОЛОЖЕННЯ № 805

Наказом МОН від 13.03.2026 № 445 внесено зміни до Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом МОН від 09.09.2022 № 805 (далі — Положення № 805). Навздогін наказом від 06.04.2026 № 582 МОН внесло зміни до наказу № 445, які переважно мають коректурний та уточнюючий характер. Тож далі розглянемо всі зміни загалом.

Спершу зазначимо, що в п. 3 наказу № 445 встановлено, що педагогічні працівники, які були прийняті на посади до набрання ним чинності та мають вищу освіту за спеціальностями, що не відповідають навчальним предметам (інтегрованим курсам, дисциплінам), які вони викладають, або педагогічній діяльності за посадою та продовжують працювати в закладах освіти, вважаються такими, що мають відповідну посаду професійну кваліфікацію та атестуються на відповідність обійманій посаді з присвоєнням кваліфікаційної категорії та педагогічних звань як такі, що мають відповідну освіту.

Послідовність Раніше п. 11 розд. I Положення № 805 передбачав, що кваліфікаційні категорії та педагогічні звання присвоюються за результатами атестації, **як правило, послідовно**.

І щодо цього формулювання виникало чимало питань з боку як педагогічних працівників, так і атестаційних комісій, адже наявність слів «**як правило**» говорить про те, що дотримуватися послідовності у присвоєнні категорій та звань не обов'язково — головне, щоб педагог відповідав вимогам на їх присвоєння. Різнилися і роз'яснення МОН щодо цього. Так, у листі МОН від 10.12.2024 № 1/23112-24 стверджувалося, що без дотримання послідовності за рішенням атестаційної комісії може бути присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» педагогічному працівникові, який має освітньо-науковий / освітньо-творчий ступінь вищої освіти, науковий ступінь або вчене звання. Також у п. 10 Положення № 805 передбачено, що, за наявності визначених Положенням умов щодо трудового стажу в інших галузях промисловості, без дотримання послідовності на присвоєння кваліфікаційної категорії можуть атестуватися особи, які не мають педагогічної освіти, але мають стаж роботи в одній із галузей економіки та працюють на посадах педагогічних працівників закладів освіти. У **всіх інших випадках кваліфікаційні категорії та педагогічні звання присвоюються послідовно**.

Але в листі від 19.09.2024 № 6/747-24 (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 37/2024, с. 26) МОН зазначало, що послідовність у присвоєнні кваліфікаційних категорій та педагогічних звань **не є обов'язковою нормою**.

Тому, аби врегулювати це питання, наказом № 445 внесено відповідні зміни. Так, тепер п. 11 розд. I Положення № 805 звучить так.

ЦИТАТА. «Кваліфікаційні категорії та педагогічні звання присвоюються за результатами атестації

послідовно, крім випадків, визначених цим розділом.

Послідовність присвоєння кваліфікаційних категорій та педагогічних звань визначається згідно їх значення у Переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 року № 1109.

У виняткових випадках атестаційна комісія може прийняти рішення щодо присвоєння кваліфікаційної категорії педагогічному працівникові без дотримання послідовності:

за результатами його професійної діяльності; якщо педагогічний працівник з об'єктивних причин не пройшов атестацію у визначені строки; в інших випадках, передбачених цим розділом».

(оновлений п. 11 розд. I Положення № 805)

Отже, що маємо у підсумку. Тепер кваліфікаційні категорії та педагогічні звання присвоюються **послідовно**. **Винятки**, як і раніше, становлять випадки, визначені Положенням № 805, а саме:

- без дотримання послідовності за рішенням атестаційної комісії може бути присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» педагогічному працівникові, який має освітньо-науковий / освітньо-творчий ступінь вищої освіти, науковий ступінь або вчене звання (п. 9 розд. I Положення № 805);

- за наявності визначених Положенням № 805 умов щодо трудового стажу в інших галузях промисловості без дотримання послідовності на присвоєння кваліфікаційної категорії можуть атестуватися особи, які не мають педагогічної освіти, але мають стаж роботи в одній із галузей економіки і працюють на посадах педагогічних працівників закладів освіти (п. 10 розд. I Положення № 805).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! В усіх інших випадках остаточне рішення щодо присвоєння кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання (**у тому числі без дотримання послідовності**) ухвалюється атестаційною комісією відповідного закладу освіти.

Але недотримуватися послідовності дозволено тільки **у виняткових випадках**. Для ухвалення рішення **про недотримання послідовності** мають бути підстави, зазначені в п. 11 розд. I Положення № 805. Звісно, таке рішення ухвалюється за умови відповідності вимогам щодо рівня освіти, стажу педагогічної роботи, підвищення кваліфікації, а також за результатами вивчення та оцінювання професійної діяльності й компетентностей педагогічного працівника.

Виправлення неточностей У Положенні № 805 виправлено декілька неточностей. Перелічимо їх.

1. Перехід на таку саму посаду. Раніше абз. 5 та 6 п. 14 розд. I Положення № 805 передбачали, що в разі призначення (переведення) педагогічного працівника в інший заклад освіти на **посаду, за якою він пройшов атестацію**, до наступної атестації за ним зберігаються присвоєні за результатами попередньої атестації кваліфікаційна категорія та/або педагогічне звання. Чергова атестація таких працівників проводиться у строки, визначені в **абз. 4 п. 4 цього розділу**. Але річ у тому, що в п. 4 розд. I Положення № 805 **не було** абз. 4. Це зовсім нещодавно підкреслювало МОН і обіцяло відповідні зміни (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 14/2026, с. 3).

Тепер такі зміни внесені — згідно з оновленим абз. 6 п. 14 розд. I Положення № 805 чергова атестація таких працівників проводиться у строки, визначені **п. 4 розд. I Положення № 805**.

2. Позачергова атестація. Раніше п. 6 розд. I Положення № 805 передбачав, що позачергова атестація педагогічного працівника за його ініціативою може проводитися у випадках, якщо його освітній рівень, стаж роботи на посадах педагогічних працівників відповідає вимогам, визначеним у **пн. 8, 9 цього розділу**. Але річ у тому, що в п. 8 розд. I Положення № 805 йдеться про умови підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Тому для більш коректного формулювання внесені відповідні зміни. Нині п. 6 розд. I Положення № 805 звучить так: позачергова атестація педагогічного працівника за його ініціативою може проводитися у випадках, якщо його освітній рівень, стаж роботи на посадах педагогічних працівників відповідає вимогам, визначеним у **п. 9 цього розділу**, що відповідає кваліфікаційній категорії, на яку претендує педагогічний працівник, і за умови підвищення його кваліфікації відповідно до **п. 8 цього розділу**.

Позачергова атестація Оновленим п. 6 розд. I Положення № 805 встановлено, що позачергова атестація педагогічного працівника може бути також проведена **за наявності однієї з таких умов:**

- визнання переможцем, лауреатом фінальних етапів всеукраїнських, міжнародних, регіональних фахових конкурсів;
- наявності освітньо-наукового / освітньо-творчого, наукового ступеня;
- успішного проходження сертифікації.
- **відповідності вимогам до педагогічного звання, на яке претендує педагогічний працівник, визначеним п. 10 цього розділу.**

 ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Згідно з новим абзацом п. 8 розд. I Положення № 805 у разі проведення позачергової атестації **за ініціативою педагогічного працівника** обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації визначається відповідно до плану підвищення кваліфікації закладу освіти на відповідні роки, що відповідають

періоду між попередньою атестацією педагогічного працівника й поточною.

Спеціаліст першої категорії В абз. 4 п. 9 розд. I Положення № 805 уточнено, що кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії» присвоюється педагогічному працівникові, який має освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра або освітній ступінь вищої освіти молодшого бакалавра, **бакалавра** чи магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), стаж роботи на посадах педагогічних працівників не менше ніж 5 років.

Педзвання Новим абзацом п. 10 Положення № 805 передбачено, що педагогічне звання присвоюється педагогічному працівнику **за поданням педагогічної ради або особистою заявою педагогічного працівника**.

«Школа супергероїв» «Школа супергероїв» є спеціально уповноваженою державною установою, що організовує та забезпечує надання освітніх послуг у сфері дошкільної та повної загальної середньої освіти особам, які перебувають на стаціонарному лікуванні або яким надається реабілітаційна допомога в закладах охорони здоров'я. Школа складається з мережі освітніх центрів, що утворюються і працюють на базі закладів охорони здоров'я, та секретаріату. *Умови оплати праці працівників державної установи «Школа супергероїв» затверджено постановою КМУ від 28.10.2021 № 1160 (далі — Умови № 1160).*

Змінами унормовано порядок проходження атестації педагогічних працівників «Школи супергероїв».

По-перше, Умовами № 1160 визначено посадові оклади педагогічних працівників школи в сталих розмірах, тобто оклади **не залежать** від кваліфікаційних категорій. Тому оновленим абз. 5 п. 3 розд. I Положення № 805 передбачено, що педагогічним працівникам «Школи супергероїв», посади яких не передбачають присвоєння кваліфікаційних категорій, установлення (підтвердження) тарифних розрядів, **за результатами атестації встановлюється відповідність обійманій посаді**.

По-друге, новим абз. 14 п. 10 розд. I Положення № 805 передбачено, що педагогічні звання:

- «старший учитель», «старший вихователь» можуть присвоюватися педагогічним працівникам «Школи супергероїв», які працюють на відповідних посадах, яким за результатами попередньої атестації встановлено відповідність обійманій посаді та які мають стаж роботи понад 3 роки;
- «учитель-методист», «вихователь-методист», «практичний психолог-методист» можуть присвоюватися педагогічним працівникам «Школи супергероїв», які працюють на відповідних посадах, яким за результатами попередньої атестації встановлено відповідність обійманій посаді, які мають вищу освіту та стаж роботи понад 5 років.

По-третє, новим абзацом п. 13 розд. I Положення № 805 встановлено, що для педагогічних працівників «Школи супергероїв» **успішне проходження сертифікації** може бути підставою для **підтвердження відповідності обійманій посаді та/або присвоєння чи підтвердження педагогічного звання**.

Освіта за кордоном Новими абз. 2–3 п. 2 розд. I Положення № 805 встановлено, що суб'єкти освітньої діяльності, які провадять освітню діяльність та/або забезпечують здобуття освіти **за кордоном**, які успішно пройшли **верифікацію** та обліковуються з використанням засобів програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту», **можуть застосовувати** це Положення для проведення атестації педагогічних працівників та інших осіб, які здійснюють педагогічну діяльність у таких суб'єктів освітньої діяльності **та є громадянами України**.

ДО ВІДОМА. Відповідно, до **суб'єктів створення атестаційних комісій** також віднесено суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, де провадять свою діяльність педагогічні працівники, які є громадянами України (крім суб'єктів освітньої діяльності, розміщених та зареєстрованих в державі-агресорі, державах, які підтримують агресію проти України, а також суб'єктів освітньої діяльності, які реалізують освітні (навчальні) програми таких держав, здійснюють навчання за підручниками цих держав, чи пов'язаних з ними). При цьому вимога про те, що атестаційні комісії I рівня в закладах, у яких працює 15 та більше педагогічних працівників, які перебувають у трудових відносинах із закладом освіти, **не поширюється на таких суб'єктів освітньої діяльності**. Відповідні зміни внесено п. 1 розд. II Положення № 805.

Також стосовно таких педагогічних працівників передбачено такі положення:

- до підстав для проведення **позачергової атестації** додано **відновлення роботи в закладах освіти України після повернення з-за кордону** (новий абз. 5 п. 6 розд. I Положення № 805);
- педагогічним працівникам, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за кордон та які продовжували

здійснювати викладацьку, освітню, педагогічну діяльність у суб'єктах освітньої діяльності, розміщених за кордоном (крім суб'єктів освітньої діяльності, розміщених та зареєстрованих в державі-агресорі, державах, які підтримують агресію проти України, а також суб'єктах освітньої діяльності, які реалізують освітні (навчальні) програми таких держав, здійснюють навчання за підручниками цих держав, чи пов'язаних з ними), **рішенням атестаційної комісії може бути присвоєно кваліфікаційну категорію, яка була присвоєна суб'єктом освітньої діяльності, розміщеним за кордоном, відповідно до цього Положення, або наступну кваліфікаційну категорію, педагогічне звання** (новий абз. 12 п. 8 розд. I Положення № 805).

- педагогічні працівники, які в умовах дії воєнного, надзвичайного стану перебували за межами України та здійснювали викладацьку, педагогічну, освітню діяльність **і були атестовані відповідно до цього Положення**, після призначення на посади педагогічних працівників у заклади освіти України за рішенням атестаційної комісії **можуть пройти атестацію на підтвердження** присвоєної в цей період кваліфікаційної категорії, педагогічного звання **без проведення будь-яких заходів, пов'язаних із вивченням і оцінюванням його діяльності та професійних компетентностей** (абз. 7 п. 14 розд. I Положення № 805).

При цьому підтвердження раніше присвоєної категорії, звання можливе за умови надання:

- довідки, виданої суб'єктом освітньої діяльності, розміщеним за кордоном, де провадив свою діяльність педагогічний працівник, у якій зазначається найменування (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)) такого суб'єкта освітньої діяльності, вид діяльності у сфері освіти, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) педагогічного працівника, посада, яку займав педагогічний працівник, і строк роботи в цьому закладі;
- витягу з наказу про створення атестаційної комісії та проведення атестації відповідно до цього Положення;
- атестаційного листа;
- витягу з наказу про присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії, педагогічного звання.

Наказ № 445 та наказ № 582 набувають чинності з дня офіційного опублікування (на момент підготовки номера не опубліковані).

ОСОБОВА КАРТКА ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ЗМІНИ

Наказом НАДС від 03.02.2026 № 17-26 **викладено в новій редакції** форму Особової картки державного службовця, затвердженої наказом НАДС від 19.05.2020 № 77-20.

Також встановлено таке:

- 1) Особова картка заповнюється в електронній формі українською мовою в називному відмінку без скорочень;
- 2) відомості, зазначені у пунктах 1–12 Особової картки, заповнює державний службовець, а відомості, зазна-

чені в пунктах 13–20, — працівник служби управління персоналом;

- 3) до Особової картки й додатків до неї за потреби може додаватись необхідна кількість рядків та сторінок;

- 4) за наявності в державному органі інформаційної електронної системи, що передбачає можливість підготовки електронного документа, його підписання і затвердження шляхом накладання кваліфікованого електрон-

ного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, Особова картка зберігається в особовій справі в такій інформаційній системі (після отримання державним службовцем кваліфікованого електронного підпису);

5) за відсутності в державному органі інформаційної електронної системи, що передбачає можливість підготовки електронного документа, його підписання і затвердження шляхом накладання кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, заповнена Особова картка друкується та збері-

гається в особовій справі (з використанням власноручного підпису);

б) зміна відомостей в Особовій картці здійснюється шляхом їх оновлення в інформаційній електронній системі, що передбачає можливість підготовки електронного документа, його підписання і затвердження шляхом накладання кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, або заміни відповідних сторінок у друкованій формі.

Наказ № 17-26 набирає чинності з дня офіційного опублікування (на момент підготовки номера не опубліковано).

3 10 КВІТНЯ 2026 РОКУ ВЖЕ НЕ БУДЕ ШТАМПІВ ПРИ ПЕРЕТИНІ КОРДОНУ З ЄС

Із 10 квітня 2026 року на зовнішніх межах Шенгенської зони повністю працюватиме цифрова система Entry/Exit System (EES), яка змінює звичну процедуру перетину кордону для громадян третіх країн, зокрема українців.

Нова система передбачає **відмову від штампів у паспортах** — усю інформацію про в'їзди та виїзди зберігатимуть у цифровій базі.

Головні нововведення:

- більше не ставитимуть штампи в паспорт;
- кожен перетин кордону фіксуватиметься електронно;
- збиратимуть біометричні дані (фото та відбитки пальців);
- автоматично контролюватиметься правило перебування 90 днів протягом 180 днів.

Зміниться й процедура контролю на кордоні. Під час першого в'їзду до Шенгенської зони потрібно буде пройти повну реєстрацію:

- 1) спочатку відсканують паспорт і зберуть біометричні дані;
- 2) інформацію внесуть у систему;
- 3) під час наступних поїздок перевірка проходитиме швидше, без повторної реєстрації.

Як нові правила перетину кордону можуть вплинути на трудові відносини з працівниками?

Відпустка без збереження Як відомо, у період воєнного стану роботодавець за заявою працівника, який виїхав за межі території України, в обов'язковому порядку надає йому відпустку без збереження зарплати тривалістю, визначеною в заяві, але не більше 90 к. дн. (ч. 4 ст. 12 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX).

З огляду на умови її надання вбачається, що працівник має підтвердити той факт, що він «виїхав за межі території України». Як підкреслює Мінекономіки (<http://surl.li/ndswum>), спосіб підтвердження факту виїзду за межі України не визначений законом, а отже рішення щодо надання відпустки в такому разі роботодавець ухвалюватиме на підставі наданих працівником доказів, які достат-

ньою мірою підтверджують цей факт. Зазвичай це відмітки в паспорті про перетин кордону.

Чи зміниться щось у цьому плані після запровадження нових правил перетину кордону з ЄС? Відповімо: **ні**, адже відмітку про перетин кордону (виїзд з України) **зробить прикордонна служба України**, чого й буде достатньо для підтвердження факту того, що працівник виїхав за межі території України.

Закордонне відрядження **По-перше**, згідно з п.п. «а» п.п. 16.1 п. 16 розд. III Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом МФУ від 13.03.1998 № 59 (далі — Інструкція № 59) фактична кількість днів перебування у відрядженні визначається згідно з наказом про відрядження за наявності одного чи декількох документальних доказів перебування працівника у відрядженні (відповідних первинних документів та/або будь-яких інших документів, що підтверджують фактичне перебування працівника у відрядженні — **відміток прикордонних служб про перетин кордону**, проїзних документів, рахунків на проживання тощо). Тут загалом **проблем немає**, адже у працівника буде відмітка прикордонної служби України **про виїзд з нашої країни**.

Єдина проблема, яку вбачаємо, така. Наприклад, працівник має одноденне відрядження до Польщі і їде у відрядження на службовому авто (вранці виїхав, а пізно вночі повернувся). У нього не буде ані проїзних квитків, ані рахунків на проживання, щоб підтвердити, що у відрядженні він був саме в Польщі, а не, наприклад, у Румунії, адже добові в цих країнах різні. Тоді, на нашу думку, підтвердженням країни відрядження буде наказ керівника про відрядження та будь-які інші документи, що підтверджують перебування працівника саме в цій країні (запрошення сторони, що приймає; довідка з тієї установи, де він перебував у відрядженні, тощо).

По-друге, встановлено правила визначення розміру добових, залежно від того, як переміщується працівник.

Зокрема, згідно з п.п. «а» п.п. 16.2 п. 16 розд. III Інструкції № 59:

- якщо відряджений, перебуваючи в дорозі до держави відрядження або повертаючись до місця постійної роботи, має пересадку на інший транспортний засіб або зупинку в готелі (мотелі, іншому житловому приміщенні) на території інших іноземних держав, добові витрати за час проїзду їхньою територією відшкодовуються в сумах, установлених для відповідних держав, із дня перетину кордону відповідної іноземної держави (**згідно з датою, визначеною у транспортних квитках, рахунках за проживання в готелі (мотелі), іншому житловому приміщенні, або згідно з відмітками прикордонних служб про перетин кордону відповідної іноземної держави**). Як бачимо, відмітка про перетин кордону — **не єдине підтвердження факту перетину кордону іноземної держави**, і в разі її відсутності треба орієнтуватися на дати проїзних квитків, рахунків на проживання тощо;

- за день прибуття в Україну (перетину кордону) добові виплачуються за нормами останньої іноземної держави, у якій здійснюється пересадка (зупинка). Тут у пра-

цівника буде відмітка прикордонної служби України **про в'їзд до нашої країни**.

Згідно з *п.п. «г» п.п. 16.2 п. 16 розд. III Інструкції № 59* у разі відрядження **до двох або більше держав**, перетин кордонів **яких здійснюється без відміток у закордонному паспорті**, починаючи з другої держави добові витрати відшкодовуються у сумі, затвердженій для відповідної держави, з дня прибуття до цієї держави згідно з датою, **визначеною у транспортних квитках або рахунках за проживання в готелі (мотелі), іншому житловому приміщенні**. У разі відсутності транспортних квитків і рахунків за проживання в готелі (мотелі), іншому житловому приміщенні добові витрати відшкодовуються **за нормами держави відрядження згідно з наказом (розпорядженням) керівника підприємства**. Тобто й тут проблем не буде.

Отже, загалом, нові правила перетину кордону з ЄС **не вплинуть і на визначення добових у відрядженні**.

З 1 КВІТНЯ ЗАСТОСУНОК «ПРОЗОРЕ БУДІВНИЦТВО» СТАВ ОBOB'ЯЗКОВИМ У ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ ОБ'ЄКТІВ В ЕКСПЛУАТАЦІЮ

Усі органи державного архітектурно-будівельного контролю переходять на використання **застосунку «Прозоре будівництво»**. Його обов'язково застосовують під час виїзних оглядів для прийняття в експлуатацію об'єктів середнього та високого рівнів складності (СС2 і СС3) — там, де питання безпеки є критично важливими. Це означає, що процес огляду і введення в експлуатацію стає більш контрольованим, зрозумілим і однаковим для всіх.

Водночас для невеликих і простих об'єктів (клас наслідків — СС1) нічого не змінюється. Для них, як і раніше, діє декларативний принцип прийняття в експлуатацію.

Наразі застосунок уже встановили понад 200 користувачів, які безпосередньо працюють у системі.

Рішення про автоматизоване прийняття об'єктів в експлуатацію через цей інструмент Уряд ухвалив напри-

кінці січня 2026 року. Після перехідного періоду, під час якого фахівці проходили навчання і тестували систему, її використання стало обов'язковим.

Під час виїзних оглядів інспектори в застосунку:

- авторизуються через Дію;
- заповнюють обов'язковий чекліст із фотофіксацією (підтверджують наявність або відсутність необхідних документів та елементів основних систем і типових заходів);
- підписують документ про здійснення огляду з фіксацією геолокації.

Уся інформація автоматично передається до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (ЄДЕССБ) і зберігається там безстроково. Після підписання документів результати огляду — разом із фото — стають відкритими й публікуються на порталі *e-construction.gov.ua*.

ЯКІ ДОКУМЕНТИ НЕОБХІДНО ПОДАТИ ДО КОНТРОЛЮЮЧОГО ОРГАНУ ПЛАТНИКУ ПОДАТКІВ, ЯКИЙ ПЛАНУЄ ПРИПИНИТИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЮ БУХГАЛТЕРІЄЮ, ДЛЯ ЗНЯТТЯ ОЗНАКИ «НЕ Є ПЛАТНИКОМ ПОДАТКІВ»?

Відповідь на це запитання надали податківці в загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі «ЗІР».

Відповідно до *п. 3.13 розд. III Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом МФУ від 09.12.2011 № 1588*, неприбуткові організації, які повністю фінансуються з бюджету, обслуговуються централізованими бухгалтеріями в частині розрахунків оплати праці працівників та перерахування до бюджету податків, зборів і не мають власних поточних рахунків у фінансових установах, обліковуються в Єдиному банку даних про платників податків — юридичних осіб (далі — Єдиний банк даних юридичних осіб) з ознакою «не є платником податків».

У разі ухвалення рішення про самостійну сплату податків, зборів або самостійне здійснення операцій з постачання товарів / послуг (всіх або частини) така установа чи організація в десятиденний строк з дня ухвалення такого рішення або укладення договорів зобов'язана повідомити про це контролюючий орган за основним місцем обліку з наданням підтвердних документів.

На підставі поданих документів контролюючий орган знімає ознаку «не є платником податків» в Єдиному банку даних юридичних осіб стосовно такої установи чи організації та передає до Єдиного державного реєстру дані про те, що стосовно організації або установи знято ознаку

«не є платником податків» із зазначенням дати й номера запису про взяття на облік, найменування та ідентифікаційного коду контролюючого органу, у якому установа чи організація перебуває на обліку.

Таким чином, якщо платник податків, який обслуговувався централізованою бухгалтерією, ухвалив рішення **про самостійну сплату податків**, зборів або самостійне

здійснення операцій з постачання товарів / послуг, **то він в десятиденний строк** з дня ухвалення такого рішення або укладення договорів повідомляє про це контролюючий орган за основним місцем обліку з наданням підтвердних документів від централізованої бухгалтерії про те, що платник перейшов на самостійну сплату податків, зборів.

У ЗАМОВНИКІВ ПРИ ЗАПИТІ ПРОПОЗИЦІЙ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ З'ЯВИЛАСЯ МОЖЛИВІСТЬ ПОДАВАТИ ЗВЕРНЕННЯ ПРО ПОРУШЕННЯ УЧАСНИКІВ

Відтепер замовники у процедурі запиту пропозицій постачальників через Prozorro Market можуть подавати звернення про порушення безпосередньо в електронній системі закупівель. Це оновлення замінює застарілі й незручні зовнішні Google-форми на сучасний цифровий інструмент. Діджиталізація — це не просто оцифрування

паперових процесів, а створення інтуїтивного та надійного середовища, де кожен крок захищений і прозорий. Детальніше — за посиланням <https://infobox.prozorro.org/articles/u-zamovnikiv-pri-zapiti-propoziciy-postachalnikiv-z-yavilasya-mozhlyvist-podavati-zvernennya-pro-porushennya-uchasnikiv>.

ЗАТВЕРДЖЕНО ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ ВОЛОДІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ОСОБАМИ, ЯКІ ПРЕТЕНДУЮТЬ НА ОБІЙНЯТТЯ ПОСАД ДЕРЖСЛУЖБИ ТА ПОСАД У СФЕРІ ОСВІТИ І НАУКИ

27.06.2024 набрав чинності Закон України «Про застосування англійської мови в Україні» від 04.06.2024 № 3760-IX. Зокрема, в ч. 1 ст. 3 цього Закону встановлено **вимогу щодо обов'язковості володіння англійською мовою для осіб, які претендують на обіймання певних посад**, визначених цією нормою. Додатково перелік певних працівників, щодо яких знання англійської мови для обіймання посади є обов'язковим, згодом затвердив Кабмін (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 13/2025, с. 9 та № 28/2025, с. 4).

Тепер Кабмін:

- постановою від 01.04.2026 № 425 затвердив вимоги щодо **рівня володіння англійською мовою** особами, які претендують на обійняття таких посад;

- постановою від 01.04.2026 № 415 затвердив вимоги щодо рівня володіння англійською мовою особами, які претендують на обійняття посад держслужби категорії «А», голів місцевих держадміністрацій, їх перших заступників і заступників.

Нагадаємо, що зазначені вимоги набирають чинності не відразу, а **через певний проміжок часу після закінчення військового стану**, що передбачено в ч. 1 розд. II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про застосування англійської мови в Україні» від 04.06.2024 № 3760-IX. Детальніше — в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 13/2025, с. 9.

Постанови № 425 та № 415 набирають чинності через чотири роки з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

3 ПОЗНАЧКОЮ «ТЕРМІНОВО»

Підрозділ з профорієнтації в коледжі: умови оплати праці працівників

Штати Типовими штатними нормативами вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, затвердженими МОН від 31.01.2014 № 60 (далі — *Типові штати № 60*), в підрозділі сприяння працевлаштуванню передбачено введення таких посад:

- **керівник** підрозділу сприяння працевлаштуванню випускників навчального закладу;
- **фахівець** з профорієнтації випускників навчального закладу.

Керівник Щодо цієї посади зазначимо таке:

1. Назва посади. На жаль, у *Класифікаторі професій* такої назви посади, як зазначена в *Типових штатах № 60*, немає. Можна орієнтуватися на професійну назву «**завідувач відділу**» або «**начальник відділу**» (код КП — 1229.7, професійне угруповання «Керівники інших основних підрозділів в інших сферах діяльності») та розширити назву посади словами «сприяння працевлаштуванню випускників коледжу».

До відома: у *Класифікаторі професій* є професійна назва «начальник (завідувач) підрозділу», але вона належить до професійного угруповання 1229.1 «Керівні працівники апарату **центральных органів державної влади**», що не відповідає суті посади в коледжі.

2. Оклад. Згідно з *Переліком посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженим постановою КМУ від 14.06.2000 № 963* (далі — *Перелік № 963*), працівник, який очолює підрозділ сприяння працевлаштуванню, **не належить до педагогічних**.

Тарифний розряд такого працівника *наказом МОН від 26.09.2005 № 557* (далі — *наказ № 557*), на жаль, прямо не визначений. Вважаємо, що його можна визначати згідно з *додатком 3 до наказу № 557*. Так, начальникам інших відділів і служб установлюють **8–10 тарифні розряди**. Кваліфікаційних категорій такі працівники не мають, отже конкретний тарифний розряд визначає керівник коледжу залежно від наявного фонду оплати праці. Але це питання додатково ми поставили МОН.

Фахівець Щодо цієї посади зазначимо таке:

1. Назва посади. *Класифікатор професій* містить професійну назву «фахівець з профорієнтації» (код КП — 2412.2, професійне угруповання «Професіонали в галузі праці та зайнятості»).

Типовими штатами № 60 передбачено введення посади «фахівець з профорієнтації **випускників навчального закладу**». На нашу думку, не обов'язково розширювати назву посади словами «навчального закладу» (тим паче що термін уже застарілий і застосовується саме «заклади освіти»), але це й не заборонено (тому можна додати «випускників **коледжу**»).

Для посади передбачено кваліфікаційні категорії (провідний, I, II, без категорії). Запис про назву професії виконується із зазначенням категорії, наприклад «фахівець з профорієнтації випускників II категорії».

У коледжі створюється підрозділ сприяння працевлаштуванню. Вводимо в штат 2 посади:

1. Керівник підрозділу. 2. Фахівець з профорієнтації випускників.

Питання:

1. Чи це педагогічні посади?
2. Які тарифні розряди встановити?
3. Яка структура зарплати?

	<p>2. Оклад. Його визначають згідно з додатком 11 до наказу № 557, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • без категорії — 7 тарифний розряд; • II категорія — 8; • I категорія — 9; • провідний — 10. <p>Структура зарплати Також працівникам можуть бути встановлені доплати й надбавки, передбачені <i>наказом № 557</i> (наприклад за солідність і напруженість в роботі), а також премії.</p> <p style="text-align: right;"><i>Алла Головка, експерт газети</i></p>
Підгузки та прокладки: який КЕКВ?	
<p> За яким КЕКВ слід придбавати підгузки та прокладки для дорослих у центр надання соцпослуг?</p>	<p>Підгузки як для дорослих, так і для дітей, а також гігієнічні прокладки багатьох виробників внесено до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення. А згідно з <i>п.п. 2 п.п. 2.2.2 Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затвердженої наказом МФУ від 12.03.2012 № 333</i>, придбавати вироби медичного призначення, що не будуть віднесені до основних засобів, слід за КЕКВ 2220.</p> <p><i>Абзацом 7 п. 2 Переліку товарів, робіт та послуг, на закупівлю яких спрямовуються кошти, що підлягають перерахуванню Пенсійним фондом України та структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад установам, де особи перебувають на повному державному утриманні, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 20.03.2012 № 150</i>, також передбачено придбання підгузків для дітей і дорослих та гігієнічних прокладок для жінок за КЕКВ 2220.</p> <p>З огляду на те, що підгузки й гігієнічні прокладки включено до числа виробів медичного призначення, їх доцільно оприбутковувати на субрахунок 1512 «Медикаменти та перев'язувальні засоби» як дрібний медичний інвентар. До речі, на цьому субрахунку варто обліковувати всі види підгузків — і одноразові, і багаторазові, адже строк корисного використання будь-яких таких предметів, очевидно, становитиме менше 1 року, тож усі ці активи є запасами установи. Норм списання для таких предметів не передбачено на законодавчому рівні, тому їх вибуття можна відображати за фактичними даними.</p> <p style="text-align: right;"><i>Алла Головка, експерт газети</i></p>
Чи може ОМС надати фінпідтримку КНП на зарплату: відповідь Мінфіну	
<p> Чи може орган місцевого самоврядування (ОМС) надати фінпідтримку своєму КНП — ЗОЗ саме на виплату зарплати працівникам цього підприємства? Зарплата працівникам виплачується з пакета НСЗУ, але коштів все одно не бракує. При цьому ОМС вже надає КНП — ЗОЗ фінпідтримку на сплату комунальних послуг, але на зарплату все ж не вистачає.</p>	<p>Для поповнення обігових коштів ОМС можуть надавати своїм комунальним підприємствам фінансову підтримку на поворотній чи безповоротній основі. Детально про це ми розповідали в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 43/2023, с. 17.</p> <p>Як підкреслювала НСЗУ, відповідаючи на це запитання в <i>листі від 29.01.2026 № 3083/2-11-26</i> (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 6/2026, с. 6):</p> <ul style="list-style-type: none"> • згідно з <i>п.п. 1 п. «а» ст. 32 та п. 16 ч. 1 ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР</i> до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема, управління закладами охорони здоров'я, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення, а також до повноважень ОМС віднесено затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць;

- кошти, одержані КНП від НСЗУ за договором, є частиною доходу КНП, яку воно витрачає, **у тому числі** на оплату праці своїх працівників. Тобто ці кошти йдуть **не тільки на зарплату**, тож, відповідно, на повне забезпечення виплати зарплати працівникам їх **може не вистачити**.

Із цього випливає, що у ОМС **є підстави** для надання КНП — ЗОЗ фінпідтримки на виплату зарплати працівникам такого підприємства.

Також НСЗУ порадила звернутися з цим питанням до **Мінфіну**, що ми і зробили, щоб уже закрити це питання остаточно.

Так, у листі від 10.03.2026 № 07050-14/3-221/425 (див. с. 13) Мінфін підкреслив, що з місцевих бюджетів **можуть здійснюватися видатки** на розвиток та підтримку органами місцевого самоврядування закладів охорони здоров'я та на місцеві й регіональні програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, у разі ухвалення відповідних місцевих і регіональних програм у встановленому законодавством порядку.

Алла Головка, експерт газети

Передання даху будівлі в оренду для розміщення сонячних панелей: чи можливо?

Чи можна здавати в оренду частину даху будівлі комунальної власності для встановлення сонячних панелей?

Відповідно до ч. 1 ст. 3 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» від 03.10.2019 № 157-IX (далі — Закон № 157) об'єктами оренди за цим Законом серед іншого є: **нерухоме майно** (будівлі, споруди, приміщення, а також **їх окремі частини**); інше окреме індивідуально визначене майно.

ДО ВІДОМА. Також щодо цього питання цікавим буде матеріал «Чи треба переоцінювати частину будівлі, передану в оренду?», розміщений в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 2/2026, с. 14.

Абзацом 13 ч. 6 ст. 2 Закону № 157 передбачено, що **оренда дахів та/або фасадів будівель та інших капітальних споруд, що перебувають у державній або комунальній власності, для встановлення (монтажу) об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання**, регулюються цим Законом **з урахуванням особливостей**, передбачених Законом України «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 № 555-IV (далі — Закон № 555).

ДО ВІДОМА. Зокрема, слід взяти до уваги вимоги ч. 24–27 ст. 9^о Закону № 555. Так, при встановленні генеруючих установок та/або установок зберігання енергії **за механізмом самовиробництва третіми особами** та приєднання їх до електричних мереж об'єктів державної та/або комунальної власності, що перебувають на балансі підприємств, установ, організацій, що засновані й діють на основі державної або комунальної власності, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, умови передачі в оренду такого державного чи комунального майна та/або земельних ділянок (прав на них) **мають передбачати, що весь обсяг електричної енергії, виробленої такими генеруючими установками, що належать третім особам, придбавається балансоутримувачем об'єктів державної або комунальної власності**.

Таким чином, дахи будівель можуть бути об'єктами оренди державного та/або комунального майна.

Алла Головка, експерт газети

Військова частина за рішенням суду виплачує колишньому військовослужбовцю компенсацію за невикористані відпустки минулих років: що з оподаткуванням?

Відповідно до рішення суду військова частина зобов'язана виплатити колишньому військовослужбовцю грошову компенсацію за невикористані в 2016–2018 роках дні додаткової відпустки, встановленої учасникам бойових дій з огляду на грошове забезпечення станом на день звільнення з військової служби (03.08.2018). Чи відшкодовується сума ПДФО в такому разі та яку ставку військового збору застосовувати?

Відповідь на це запитання надали податківці в ІПК від 14.03.2025 № 1415/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК (див. нижче).

Так, оскільки дохід виплачується на підставі рішення суду **звільненим військовослужбовцям**, то сума такого доходу включається до їх загального місячного (річного) оподаткованого доходу як інший дохід та оподатковується:

- ПДФО **без урахування** положень п. 168.5 Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI (тобто без компенсації цього податку);
- і військовим збором за **ставкою 5%**.

Додамо: при цьому вказані доходи **не** є базою нарахування ЄСВ.

Алла Головка, експерт газети

ДОКУМЕНТИ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо оподаткування виплати колишньому військовослужбовцю

ІПК від 14.03.2025 № 1415/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі — Кодекс), розглянула звернення щодо практичного застосування норм чинного законодавства та в межах компетенції повідомляє.

У своєму зверненні платник податків повідомив, що відповідно до рішення суду військова частина в 2025 році зобов'язана нарахувати і виплатити колишньому військовослужбовцю грошову компенсацію за невикористані в 2016–2018 роках календарні дні додаткової відпустки, встановленої учасникам бойових дій Законом України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII «Про правовий статус ветеранів, гарантії їх соціального захисту», виходячи з грошового забезпечення станом на день звільнення з військової служби 03.08.2018 року.

Платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію з питань:

Під час нарахування та виплати доходів минулих періодів за рішенням суду (компенсації за невикористані дні додаткової відпустки за 2016–2018 роки) на користь військовослужбовців Збройних Сил України (звільненим, переведеним):

1. Чи застосовується відшкодування утриманих сум податку на доходи фізичних осіб при оподаткуванні суми грошової компенсації податком на доходи фізичних осіб?

2. Чи застосовується ставка військового збору в розмірі 1,5 або 5 відсотків?

Щодо першого та другого питань

Статтею 67 Конституції України передбачено, що кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів в Україні регулюються Кодексом, розділом IV якого встановлено порядок оподаткування доходів фізичних осіб.

Відповідно до п. 162.1 ст. 162 Кодексу платниками податку на доходи фізичних осіб є, зокрема, фізична особа —

резидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні, податковий агент.

Згідно з пп. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 Кодексу об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

Статтею 165 Кодексу встановлено перелік доходів, які не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку.

Підпунктом 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу передбачено, що звільняються від оподаткування військовим збором доходи, що згідно з розділом IV Кодексу та підрозділом 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у пп. 165.1.36 п. 165.1 ст. 165, пп. 3 і 4 п. 170.13¹ ст. 170 Кодексу та п. 14 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Водночас п. 164.2 ст. 164 Кодексу визначено перелік доходів, що включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку.

Так, до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків включаються інші доходи, крім зазначених у ст. 165 Кодексу (пп. 164.2.20 п. 164.2 ст. 164 Кодексу).

Згідно з п. 167.1 ст. 167 Кодексу ставка податку становить 18 відс. бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику (крім випадків, визначених у пп. 167.2 — 167.5 ст. 167 Кодексу).

Об'єктом оподаткування військовим збором, зокрема, для платників, зазначених у пп. 1 п. 1.1 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, є доходи, визначені ст. 163 Кодексу (пп. 1 п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Відповідно до пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу ставка військового збору становить, зокрема:

для платників, зазначених у пп. 1 пп. 1.1 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, становить 5 відсотків від об'єкта оподаткування, визначеного пп. 1 пп. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, крім доходів, які оподатковуються за ставкою, визначеною пп. 4 пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу;

для військовослужбовців та працівників Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань — 1,5 відсотка з доходу, одержаного у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, які здійснюються відповідно до законодавства України (за винятком доходів, які звільняються від оподаткування військовим збором відповідно до пп. 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Нарахування, утримання та сплата (перерахування) податку на доходи фізичних осіб та військового збору до бюджету здійснюється у порядку, встановленому ст. 168 Кодексу та пп. 1.4 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Податковий агент, поняття якого наведено у пп. 14.1.180 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, що нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок на доходи фізичних осіб та військовий збір із суми такого доходу за його рахунок використовуючи ставку податку, визначену в ст. 167 Кодексу, та ставку військового збору, встановлену пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу (пп. 168.1.1 п. 168.1 ст. 168 Кодексу та пп. 1.4 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Разом з тим п. 168.5 ст. 168 Кодексу передбачено, що суми податку на доходи фізичних осіб, що утримуються

з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими, особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, а також визначених Законом України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» членами сім'ї, батьками, утриманцями загиблого (померлого) військовослужбовця, у зв'язку з виконанням обов'язків під час проходження служби, спрямовуються виключно на виплату рівноцінної та повної компенсації втрат доходів цієї категорії громадян.

При цьому постановою Кабінету Міністрів України від 15 січня 2004 року № 44 затверджено Порядок виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, згідно з нормами якого підлягають компенсації суми податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу (в тому числі відрядженими до органів виконавчої влади та інших цивільних установ), співробітниками Служби судової охорони у зв'язку з виконанням ними своїх обов'язків під час проходження служби.

Враховуючи викладене, оскільки дохід у вигляді виплат, наведених у вашому зверненні, виплачується на підставі рішення суду звільненням військовослужбовцем, то сума такого доходу включається до їх загального місячного (річного) оподаткованого доходу як інший дохід та оподатковується податком на доходи фізичних осіб, без урахування положень п. 168.5 ст. 168 Кодексу, і військовим збором за ставкою 5 відсотків.

Відповідно до п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Щодо надання ОМС фінпідтримки КНП — 303

Лист від 10.03.2026 № 07050-14/3-221/425

Міністерство фінансів України розглянуло <...> звернення <...> стосовно надання роз'яснення щодо надання органами місцевого самоврядування комунальному некомерційному підприємству фінансової підтримки на заробітну плату і повідомляє.

Згідно із Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» передбачено оплату з державного бюджету медичних послуг, медичних

виробів та лікарських засобів, що входять до програми медичних гарантій.

До програми медичних гарантій долучені, зокрема, комунальні заклади охорони здоров'я, які перетворені у некомерційні підприємства, що надають відповідну медичну допомогу та уклали договір про медичне обслуговування населення з Національною службою здоров'я України.

Тому комунальні заклади охорони здоров'я мають можливість отримувати кошти залежно від результатів своєї діяльності за надані населенню медичні послуги.

Водночас слід зазначити, що згідно зі статтею 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до власних повноважень виконавчих органів сільських, селищних та міських рад належать повноваження щодо управління закладами охорони здоров'я, які належать територіальним громадам або передані їм, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Статтею 3 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» визначено, що органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції можуть фінансувати місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, зокрема щодо оновлення матеріально-технічної бази, капітального ремонту, реконструкції, підвищення оплати праці медичних працівників (програми «місцевих стимулів»), а також місцеві програми надання населенню медичних послуг, місцеві програми громадського здоров'я та інші програми в охороні здоров'я.

Згідно з підпунктом «д» пункту 3 частини першої статті 89 та підпунктом «д» пункту 3 частини першої статті 90 Бюджетного кодексу України з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад та обласних бюджетів можуть здійснюватися видатки на місцеві та регіональні програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам та які є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласних рад, місцеві та регіональні програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення.

Отже, з місцевих бюджетів можуть здійснюватися видатки на розвиток та підтримку органами місцевого самоврядування закладів охорони здоров'я та на місцеві і регіональні програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, у разі прийняття відповідних місцевих і регіональних програм у встановленому законодавством порядку.

Перший заступник Міністра Роман ЄРМОЛИЧЕВ **Б**

 Відрядження

КВИТОК НА ПОТЯГ ВІДРЯДЖЕНОМУ ПРАЦІВНИКУ ПРИДБАВ РОДИЧ: ПОДАТКІВЦІ НАПОЛЯГАЮТЬ НА ОПОДАТКУВАННІ ПРИ ВІДШКОДУВАННІ ВИТРАТ

Алла Головка,

експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

(коментар до ІПК ДПСУ від 07.10.2025 № 5362/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК; документ див. на с. 16)

Оскільки досить часто в бюджеті аванс на службове відрядження працівникам не видається, то вони придбавають квитки на проїзд (оплачують проживання тощо) своїми коштами, а потім установа відшкодовує відповідні суми.

І тут працівники дійсно можуть вдатися до більш зручних для них варіантів, наприклад:

- **коли на всіх працівників**, які їдуть у відрядження, квитки на проїзд придбає один працівник, скориставшись при оплаті власною або корпоративною картою (її реквізитами), адже тоді є велика ймовірність, що всі працівники

поїдуть не тільки одним транспортним засобом, а ще й матимуть місця поряд;

- **коли працівнику придбає квитки на проїзд** (оплатить проживання тощо) **третя особа** (наприклад його родич), оскільки саме зараз на карті працівника грошей не вистачає.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Дійсно, безпосередньо для працівників такі варіанти зручні. Але вдаватися до них не треба, бо будуть проблеми, зокрема з оподаткуванням при відшкодуванні таких витрат, про що свідчить коментована ІПК.

1
Податковий кодекс
України від 02.12.2010
№ 2755-VI.

Адже згідно з *п.п. 170.9.2 ПКУ* **1** якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій **працівник** для проведення розрахунків застосував **платіжний інструмент**, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент чи його реквізити, **вартість витрат засвідчується**

до документом (випискою та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітований такий платіжний інструмент. Далі в таблиці наведемо ситуації, які розглянуто в коментованій *ІПК*, і пояснимо їх.

Оподаткування витрат у відрядженні

Ситуація	Пояснення
<p>1. Перебуваючи у відрядженні, один із відряджених працівників оплатив вартість проживання, квитків на проїзд тощо за інших працівників коштами з особистої платіжної картки. Чи підлягає оподаткуванню сума відшкодування витрат за інших працівників?</p>	<p>У коментованій <i>ІПК</i> податківці в черговий раз підкреслили: якщо роботодавець здійснює відшкодування особі витрат, понесених другою особою, то такий дохід включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу особи як інший дохід і оподатковується ПДФО та ВЗ на загальних підставах. Адже у працівника не буде виписки/відомостей з рахунку, оскільки придбання здійснив інший працівник.</p> <p>ДО ВІДОМА. Підкреслимо: якщо установа відшкодує працівнику витрати на проїзд, які здійснив інший працівник, то <i>Інструкція № 59</i> 1 загалом дозволяє відшкодування витрат тільки на підставі проїзного документа, — це підкреслив Мінфін у <i>листі від 24.02.2026 № 08030-16/В-207/345</i> (див. с. 20). Але питання з оподаткуванням залишається, тому слід заздалегідь попередити працівників про те, аби вони не платили у відрядженні за інших працівників.</p>
<p>2. Працівнику, який перебував у службовому відрядженні, треті особи (інші фізособи — не працівники, наприклад, його родичі) придбали квитки на проїзд, оплатили вартість проживання тощо коштами з особистих платіжних карток. Оплату з особистих карток такі треті особи здійснили у зв'язку з потребою терміново забронювати квитки на проїзд, проживання в готелі тощо й через те, що працівник не мав змоги здійснити таке бронювання / оплату особисто. Чи підлягає оподаткуванню сума відшкодування витрат за інших працівників?</p>	<p>Тут знову все впирається в норми <i>п.п. 170.9.2 ПКУ</i> (згідно з якими працівник для підтвердження витрат повинен надати, зокрема, виписку зі свого рахунку, яка підтверджує здійснення таких видатків).</p> <p>У результаті податківці в коментованій <i>ІПК</i> підкреслюють: оскільки витрати на проїзд і проживання несе третя сторона або працівник, який не перебував у відрядженні, тобто не працівник установи, то виплата працівнику коштів не є відшкодуванням витрат у розумінні <i>п.п. 170.9.1 ПКУ</i>, а отже є доходом працівника (як інший дохід) і оподатковується ПДФО та ВЗ на загальних підставах.</p> <p>ДО ВІДОМА. Тут, як і в попередній ситуації, можливо, й не буде проблеми щодо можливості відшкодування (хоча згідно з <i>абз. 2 п. 14 розд. І Інструкції № 59</i>, у разі якщо відряджений працівник застосував платіжну картку чи її реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою банку — емітента платіжної картки та/або відомостями з рахунку)).</p> <p>Втім, враховуючи позицію податківців щодо оподаткування, краще заздалегідь попередити працівників про те, аби у відрядженні за них не платили інші особи.</p>
<p>3. Працівник оплатив (забронював) вартість проїзду та проживання тощо до фактичної дати видання наказу на відрядження (наприклад через термінову службову потребу тощо). Чи будуть у такому разі витрати, понесені відрядженим працівником, розцінюватись як додаткове благо?</p>	<p><i>ПКУ</i> не висуває вимог до того, коли будуть здійсненні витрати на відрядження — до чи після видання наказу про відрядження. Головне — наявність підтвердних документів, що засвідчують вартість цих витрат (у т. ч. бронювання місць у місцях проживання, бронювання квитків на проїзд), понесених відрядженою особою. Це підкреслили податківці в коментованій <i>ІПК</i>. Тобто про додаткове благо тут не йдеться.</p>
<p>4. Спеціально призначений працівник за дорученням керівника (іншої посадової особи) згідно з наказом / розпорядженням керівника здійснює придбання квитків на проїзд працівникам, які відправляються у відрядження, оплату їх проживання тощо. Чи є суми відшкодування витрат, понесених таким працівником, додатковим благом?</p>	<p>Нормативні документи з питань службових відряджень не вимагають, аби працівник, якого направляють у відрядження, самостійно придбавав собі проїзні квитки. Таке придбання, як і будь-яке інше придбання в інтересах установи, може здійснити будь-який працівник, призначений керівником для виконання такої окремої цивільно-правової дії. Не заперечує цього й Мінфін у <i>листі від 13.08.2025 № 08030-16/В-105/6/1387</i> (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 34/2025, с. 14).</p> <p>Після завершення відрядження такий працівник складає і подає авансовий звіт. Відповідно працівники, які не придбавали квитків, у своєму звіті їх не вказують, оскільки видатки на їх придбання вони не здійснювали і їм не відшкодовується вартість таких квитків.</p>

Ситуація	Пояснення
	<p>У коментованій ІПК податківці підкреслюють: кошти (безготівкові, використання корпоративних платіжних карток), отримані платником податку від роботодавця під звіт для виконання цивільно-правових дій на користь іншого працівника (зокрема керівника), не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу такого платника за умови дотримання усіх вимог, встановлених у п. 170.9 ПКУ.</p> <p>Втім у цьому варіанті можуть бути проблеми із застосуваннями КЕКВ, які ми розглянули в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 34/2025, с. 14.</p>
<p>1 Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом МФУ від 13.03.1998 № 59.</p>	

ДОКУМЕНТ, ЩО КОМЕНТУЄТЬСЯ

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо оподаткування витрат у відрядженні

ІПК від 07.10.2025 № 5362/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі — Кодекс), розглянула <...> (далі — Товариство) <...> щодо практичного застосування окремих норм податкового законодавства з відшкодування/компенсації працівникам витрат на/під час відрядження та оподаткуванні доходів фізичних осіб та в межах компетенції повідомляє.

Платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію з наступних питань:

1. За спільним наказом Товариства працівники відбули у відрядження. Перебуваючи у відрядженні, один із відряджених працівників оплатив вартість проживання, квитків на проїзд тощо за інших працівників коштами з особистої платіжної картки. При цьому усі витрати, понесені цим працівником у відрядженні, належним чином оформлені в авансовому звіті, підтверджені документально та пов'язані з господарською діяльністю.

Просимо підтвердити висновок Товариства, що в розумінні пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу сума коштів, сплачена одним із відряджених працівників за інших, визнається для цього працівника витратами на відрядження і не підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб та військовим збором.

2. Працівнику Товариства, який перебував у службовому відрядженні, треті особи (інші фізичні особи — не працівники Товариства) придбали квитки на проїзд, оплатили вартість проживання в готелі тощо коштами з особистих платіжних карток.

Оплату з особистих карток такими третіми особами було здійснено у зв'язку з необхідністю термінового бронювання квитків на проїзд, проживання в готелі тощо та відсутності можливості здійснити таке бронювання/оплату особисто працівником.

З метою відшкодування витрат на службове відрядження працівником Товариства оформлено авансовий звіт, документально підтверджено всі витрати на відрядження та зазначено, що частину цих витрат здійснено третіми особами. Усі понесені витрати згідно з підтвердженими документами, що додаються, є пов'язаними з господарською

діяльністю Товариства та враховують службову необхідність щодо їх здійснення.

Просимо підтвердити висновок Товариства, що в такому разі витрати, понесені третіми особами за працівника, який перебував у відрядженні, відшкодовуються відрядженому працівнику з оподаткуванням. Тобто, сума витрат, яку Товариство компенсує відрядженому працівнику, визнається доходом такої фізичної особи та оподатковується податком на доходи з фізичних осіб та військовим збором як додаткове благо згідно з пп. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу. Чи згідно з пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу витрати такого відрядженого працівника не є його доходом і не оподатковуються за умови їх документального підтвердження?

3. Працівник, якого Товариство відряджає у службове відрядження, здійснив оплату (бронювання) вартості проїзду та проживання тощо до фактичної дати видання наказу на відрядження (наприклад, через термінову службову необхідність тощо).

При цьому всі витрати, понесені на/під час відрядження таким працівником, оформлені в авансовому звіті, є документально підтвердженими та мають зв'язок з господарською діяльністю Товариства.

Крім того, працівником надано пояснення причин щодо термінової службової необхідності здійснення таких раніше понесених витрат, ураховуючи терміновість заходу та/або взяття участі у діловому бізнес-заході, діловій зустрічі, переговорах, виставках, конференціях, форумах, робочих поїздах керівництва та інших органів управління Товариства, а також інших заходах, що відповідають діяльності Товариства.

Чи будуть у такому разі витрати, понесені відрядженим працівником на оплату (бронювання) вартості проїзду та проживання тощо до дати видання наказу на відрядження, вважатися витратами на відрядження в розумінні пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу? Чи в розумінні пп. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу будуть розцінюватись як додаткове благо?

4. Помічник керівника (іншої посадової особи з керівного складу) Товариства або будь-який працівник, який за дорученням керівника (іншої посадової особи) повинен згідно з наказом/розпорядженням Компанії здійснити ви-

трати, пов'язані з його відрядженням, — на проїзд, проживання та інші, фактично здійснюють їх як з особистих платіжних карток, так і з корпоративних, відкритих на їх ім'я.

При цьому авансовий звіт разом із підтвердними документами оформляється як відрядженою (посадовою) особою щодо витрат, понесених під час відрядження, так і помічником та/або делегованим працівником щодо витрат, понесених на відрядження такої особи з особистих та корпоративних карток (зокрема, копії банківських виписок, скріншоти транзакцій тощо). Останні також додають службові записки та/або інші документи, що пояснюють ситуацію. Усі витрати відповідають меті відрядження та пов'язані з господарською діяльністю Товариства.

Просимо підтвердити висновок Товариства, що суми відшкодування витрат, понесених помічником та/або делегованим працівником (за наказом/розпорядженням керівника) з особистих/корпоративних платіжних карток, які безпосередньо пов'язані з відрядженням керівника (іншої посадової особи), зокрема, на оплату вартості проїзду та проживання, згідно з пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу, не є доходом такої фізичної особи і не оподатковуються за умови їх документального підтвердження. Чи в розумінні пп. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу суми відшкодування таких витрат визнаються доходом таких працівників та оподатковуються як додаткове благо?

5. Працівник Товариства надав авансовий звіт разом із підтвердними документами щодо витрат, понесених під час відрядження (проживання, проїзд та інше), при цьому на підтвердження оплати за понесені витрати працівник надав платіжний документ, згідно з яким оплату було здійснено іншим працівником Товариства, який не перебував з ним у відрядженні і щодо якого не було оформлено доручення (видано наказ/розпорядження керівника) на здійснення таких витрат. Разом з тим усі витрати відповідають меті відрядження та пов'язані з господарською діяльністю Товариства.

Просимо підтвердити висновок Товариства, що суми відшкодування витрат відрядженому працівнику, оплату яких здійснив інший працівник із особистої/корпоративної платіжних карток, які безпосередньо пов'язані з відрядженням працівника (зокрема, на оплату вартості проїзду та проживання), згідно з пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу не є доходом відрядженого працівника і не оподатковуються за умови їх документального підтвердження. Чи в розумінні пп. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу суми відшкодування таких витрат визнаються доходом такого працівника та оподатковуються як додаткове благо?

Питання гарантій і компенсацій при службових відрядженнях регламентуються ст. 121 Кодексу законів про працю України.

Так, працівники мають право на відшкодування витрат та одержання інших компенсацій у зв'язку з службовими відрядженнями.

Працівникам, які направляються у відрядження, виплачуються: добові за час перебування у відрядженні, вартість проїзду до місця призначення і назад та витрати по найму

жилого приміщення в порядку і розмірах, встановлюваних законодавством.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розділом IV Кодексу.

Відповідно до п. 162.1 ст. 162 Кодексу платником податку на доходи фізичних осіб є, зокрема, фізична особа — резидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні.

Згідно з пп. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 Кодексу об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

Перелік доходів, які включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, визначено п. 164.2 ст. 164 Кодексу, зокрема:

сума надміру витрачених коштів/електронних грошей, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої обчислюється відповідно до п. 170.9 ст. 170 Кодексу (пп. 164.2.11 п. 164.2 ст. 164 Кодексу);

дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених ст. 165 Кодексу) у вигляді суми грошового або майнового відшкодування будь-яких витрат або втрат платника податку, крім тих, що обов'язково відшкодовуються згідно із законом за рахунок бюджету або звільняються від оподаткування згідно з розділом IV Кодексу (пп. «г» пп. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу);

інші доходи, крім зазначених у ст. 165 Кодексу (пп. 164.2.20 п. 164.2 ст. 164 Кодексу).

Додаткові блага — це кошти, матеріальні чи нематеріальні цінності, послуги, інші види доходу, що виплачуються (надаються) платнику податку податковим агентом, якщо такий дохід не є заробітною платою та не пов'язаний з виконанням обов'язків трудового найму або не є винагородою за цивільно-правовими договорами (угодами), укладеними з таким платником податку (крім випадків, прямо передбачених нормами розділом IV Кодексу) (пп. 14.1.47 п. 14.1 ст. 14 Кодексу).

Згідно з п. 167.1 ст. 167 Кодексу ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податків (крім випадків, визначених у підпунктах 167.2 – 167.5 ст. 167 Кодексу).

Також об'єктом оподаткування військовим збором для платників, зазначених у пп. 1 пп. 1.1 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, є доходи, визначені ст. 163 Кодексу (пп. 1 пп. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Ставка військового збору для платників, зазначених у пп. 1 пп. 1.1 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, становить 5 відсотків від об'єкта оподаткування, визначеного пп. 1 пп. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, крім доходів, які оподатковуються за ставкою, визначеною пп. 4 пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу (пп. 1 пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Разом з тим перелік доходів, які не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, встановлено ст. 165 Кодексу, зокрема, кошти,

отримані платником податку на відрядження або під звіт і розраховані згідно із п. 170.9 ст. 170 Кодексу, а також суми компенсаційних виплат в іноземній валюті, що виплачуються відповідно до закону працівникам дипломатичної служби, направленим у довготермінове відрядження (пп. 165.1.11 п. 165.1 ст. 165 Кодексу).

Відповідно до пп. 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу звільняються від оподаткування військовим збором доходи, що згідно з розділом IV Кодексу та підрозділом 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у пп. 165.1.36 п. 165.1 ст. 165, пп. 3 і 4 п. 170.13¹ ст. 170 Кодексу та п. 14 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Оподаткування суми надміру витрачених коштів / електронних грошей, отриманих платником податку на відрядження або під звіт, не повернутої у встановлений строк, визначено п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

Згідно з пп. «а» пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу не є доходом платника податку — фізичної особи, яка перебуває у трудових відносинах із своїм роботодавцем або є членом керівних органів підприємств, установ, організацій, сума відшкодованих йому у встановленому законодавством порядку витрат на відрядження в межах фактичних витрат, а саме: на проїзд (у тому числі перевезення багажу, бронювання транспортних квитків) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження (у тому числі на орендованому транспорті), оплату вартості проживання у готелях (мотелях), а також включених до таких рахунків витрат на харчування чи побутові послуги (прання, чищення, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), на найм інших жилих приміщень, оплату телефонних розмов, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду та перебування у місці відрядження, в тому числі будь-які збори і податки, що підлягають сплаті у зв'язку із здійсненням таких витрат.

Фактична кількість днів перебування у відрядженні визначається згідно з наказом про відрядження за наявності одного чи декількох документальних доказів перебування особи у відрядженні (відміток прикордонних служб про перетин кордону, проїзних документів, рахунків на проживання та/або будь-яких інших документів, що підтверджують фактичне перебування особи у відрядженні).

Зазначені в абзаці другому пп. «а» пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу витрати не є об'єктом оподаткування цим податком лише за наявності підтвердних документів, що засвідчують вартість таких витрат.

При цьому до підтвердних документів належать:

транспортні квитки або транспортні рахунки та багажні квитанції (у тому числі електронні квитки);

документи, отримані від осіб, які надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи, страхові поліси;

документи (виписки та/або відомості з рахунку), що містять визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітовані платіжні інструменти;

документи, що підтверджують виконання операції з використанням платіжних інструментів;

інші документи, що засвідчують вартість витрат.

До оподаткованого доходу не включаються також витрати на відрядження, не підтверджені документально, на харчування та фінансування інших власних потреб фізичної особи (добові витрати), понесені у зв'язку з таким відрядженням у межах території України, але не більш як 0,1 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунок за кожен календарний день такого відрядження, а для відряджень за кордон — не вище 80 євро за кожен календарний день такого відрядження за офіційним обмінним курсом гривні до євро, установленим Національним банком України, в розрахунок за кожен такий день.

Будь-які витрати на відрядження не включаються до оподаткованого доходу платника податку за наявності документів, що підтверджують зв'язок такого відрядження з господарською діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає, зокрема (але не виключно) таких: запрошень сторони, що приймає, діяльність якої збігається з діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає; укладеного договору чи контракту; інших документів, які встановлюють або засвідчують бажання встановити цивільно-правові відносини; документів, що засвідчують участь відрядженої особи в переговорах, конференціях або симпозиумах, інших заходах, які проводяться за тематикою, що збігається з господарською діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає.

Відповідно до пп. 170.9.2 п. 170.9 ст. 170 Кодексу у разі якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій платник податку для проведення розрахунків застосував платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітований такий платіжний інструмент.

Згідно з пп. 170.9.3 п. 170.9 ст. 170 Кодексу документальне підтвердження суми фактичних витрат на відрядження або виконання окремих цивільно-правових дій шляхом надання підтвердних документів, що засвідчують суму таких витрат, у разі здійснення безготівкових розрахунків з використанням платіжних інструментів, включаючи корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти або особисті платіжні інструменти, чи їх реквізити, та повернення особі, яка видала кошти / електронні гроші під звіт, суми надміру витрачених коштів / електронних грошей, розмір яких розрахований згідно з пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу, здійснюється платником податку до закінчення місяця, наступного за місяцем, у якому платник податку, зокрема завершує таке відрядження.

У разі якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував для проведення розрахунків платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити та списання коштів / електронних грошей за понесеними витратами здійснюється надавачем платіжних послуг пізніше дати, коли платник податку завершує таке відрядження або завершує виконання окремої цивільно-правової дії, строки, установлені цим підпунктом, продовжуються на один календарний місяць.

Відповідно до пп. 170.9.4 п. 170.9 ст. 170 Кодексу Звіт про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт складається та подається у строки, визначені пп. 170.9.3 п. 170.9 ст. 170 Кодексу, платником податку (у паперовій або електронній формі (з дотриманням вимог законів України від 22 травня 2003 року № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг» (далі — Закон № 851) та від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги») за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, у разі:

а) наявності оподаткованого доходу, визначеного відповідно до пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу, з метою розрахунку суми податку;

б) використання платником податку готівки понад суму добових витрат (включаючи отриману із застосуванням платіжних інструментів).

У разі якщо під час відрядження або виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував платіжні інструменти, включаючи корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти або особисті платіжні інструменти, чи їх реквізити, для проведення розрахунків у безготівковій формі та/або для отримання готівки в межах суми добових витрат та за відсутності оподаткованого доходу, звіт про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, не складається і не подається.

Форма Звіту про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, та його порядок затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.09.2015 № 841, зі змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 09.05.2023 № 239.

Щодо питання першого

У разі якщо відряджений працівник здійснив з особистої платіжної картки оплату вартості проживання, квитків на проїзд тощо за інших працівників, які також направлені у відрядження Товариством, то відшкодування йому витрат здійснюється з розрахунку вартості проживання, проїзду тільки однієї особи, тобто працівника, який сплатив кошти.

Якщо підприємство відшкодовує працівнику усі зазначені витрати, то дохід у вигляді вартості проживання, проїзду інших працівників буде включатися до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків як додаткове благо та оподатковуватися податком на доходи фізичних осіб і військовим збором на загальних підставах.

Щодо питань другого та п'ятого

Оскільки витрати на проїзд та проживання несе третя сторона або працівник, який не перебував у відрядженні, тобто не працівник Товариства, то виплата відрядженому працівнику коштів у розмірі вартості проживання та проїзду не є відшкодуванням витрат у розумінні пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170, а отже включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу такого платника податку (працівника Товариства) як інший дохід та оподатковується податком на доходи фізичних осіб та військовим збором на загальних підставах.

Щодо питання третього

Не є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб сума відшкодованих роботодавцем витрат платнику податку — фізичній особі, понесених ним у зв'язку з відрядженням за умови наявності підтверджених документів, що засвідчують вартість цих витрат (у т. ч. бронювання місць у місцях проживання, бронювання квитків та проїзд), понесених відрядженою особою.

Щодо питання четвертого

Відповідно до пп. «б» пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу податковим агентом платника податку під час оподаткування суми, виданої платнику податку під звіт та не повернутої ним протягом встановленого пп. 170.9.3 п. 170.9 ст. 170 Кодексу строку, є особа, що видала таку суму під звіт для виконання окремих цивільно-правових дій від імені та за рахунок особи, що їх видала, — у сумі, що перевищує суму фактичних витрат платника податку на виконання таких дій.

Для цілей п. 170.9 ст. 170 Кодексу до суми перевищення не включаються та не оподатковуються документально підтверджені витрати, здійснені за рахунок готівкових чи безготівкових коштів / електронних грошей, наданих платнику податку під звіт роботодавцем на організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг та відпочинку, придбання та розповсюдження подарунків, у встановлених межах, що здійснені таким платником та/або іншими особами з рекламними цілями.

Дія п. 170.9 ст. 170 Кодексу поширюється також на витрати, пов'язані з відрядженням чи виконанням деяких цивільно-правових дій, що були оплачені з використанням корпоративних платіжних карток, дорожніх, банківських або іменних чеків, інших платіжних документів, з урахуванням особливостей, визначених пп. 170.9.3 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

Враховуючи викладене, кошти (безготівкові, використання корпоративних платіжних карток), отримані платником податку від роботодавця під звіт для виконання цивільно-правових дій на користь керівника, не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу такого платника за умови дотримання усіх вимог, встановлених п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

Відповідно до п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

Б

 Відрядження

ОПЛАТА ВАРТОСТІ КВИТКІВ НА ПОТЯГ КАРТКОЮ: ДЛЯ ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ ВИСТАЧИТЬ ПРОЇЗНОГО ДОКУМЕНТА, ДЛЯ НЕОПОДАТКУВАННЯ — НІ

Алла Головка,
експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

(коментар до листа МФУ від 24.02.2026 № 08030-16/В-207/345 і листа ДПС від 19.12.2025 № 36302/6/99-00-24-01-01-06; документи див. на с. 22)

1
Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом МФУ від 13.03.1998 № 59.

2
Порядок оформлення розрахункових і звітних документів при здійсненні продажу проїзних і перевізних документів на залізничному транспорті, затверджений наказом Мінінфраструктури, Міндоходів від 30.05.2013 № 331/137.

3
Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

ОПЛАТА КАРТКОЮ: ЯК БУЛО?

До 01.04.2023 при використанні електронного документа на проїзд підставою для відшкодування витрат на його придбання був **тільки** роздрукований на паперовому носії посадковий документ (у разі перевезення багажу — роздрукований на паперовому носії перевізний документ) (абз. 4 п. 12 розд. II Інструкції № 59¹). При цьому в разі придбання електронного документа на проїзд не ви-

магався оригінал розрахункового або платіжного документа, адже посадковий документ на потяг був одночасно й розрахунковим документом (п. 5.6 розд. V Порядку № 331²). Визнавали його підтвердним і достатнім документом (з метою оподаткування витрат у відрядженні) і податківці (див., наприклад, лист ДФСУ від 13.06.2016 № 12975/10/28-10-01-03-11).

ЯК СТАЛО?

По-перше, 01.04.2023 до ПКУ³ було внесено зміни, за результатами яких у податківців **кардинально** змінився підхід до оподаткування витрат у відрядженні, якщо при їх здійсненні працівник скористався власною або корпоративною **карткою** (її реквізитами).

По-друге, згодом на виконання цих зміни були внесені зміни до Інструкції № 59.

Далі в таблиці проаналізовано відповідні норми ПКУ та Інструкції № 59 з урахуванням відповідей Мінфіну та ДПС, наведених у коментарних листах.

Оплата карткою: особливості відшкодування витрат на проїзд і їх оподаткування

Норми Інструкції № 59	Норми ПКУ
<p>Що каже Інструкція № 59 Згідно з абз. 2 п. 14 розд. I Інструкції № 59 у разі якщо під час службових відряджень відряджений працівник застосував платіжну картку чи її реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою банку — емітента платіжної картки та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції.</p> <p>При цьому абз. 4 п. 14 розд. I Інструкції № 59 встановлює, що електронний документ, пред'явлений у візуальній формі відображення на папері, складений з дотриманням вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг, вважається підтвердним документом.</p> <p>Що в результаті? Ці два абзаци п. 14 розд. I Інструкції № 59 можна читати по-різному.</p> <p>Варіант 1. Читати їх окремо. Тобто власне електронний проїзний квиток, роздрукований на паперовому носії,</p>	<p>Що каже ПКУ Відповідно до п.п. «а» п.п. 170.9.1 ПКУ не є доходом працівника сума відшкодованих йому у встановленому законодавством порядку витрат на відрядження, зокрема витрати на проїзд, за наявності підтвердних документів, що засвідчують вартість таких витрат. Такими документами є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • транспортні квитки або транспортні рахунки та багажні квитанції (у тому числі електронні квитки); • документи, отримані від осіб, які надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи; • страхові поліси; • документи (виписки та/або відомості з рахунку), що містять визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітовані платіжні інструменти; • документи, що підтверджують виконання операцій з використанням платіжних інструментів; • інші документи, що підтверджують вартість витрат.

Норми Інструкції № 59	Норми ПКУ
<p>є підставою для відшкодування витрат (абз. 4 п. 14 Інструкції № 59). При цьому не вимагається надання оригіналу розрахункового або платіжного документа.</p> <p>Так само не вимагається й одночасного підтвердження понесених витрат наданням виписки / відомостей з рахунку, якщо придбання було здійснене шляхом застосування платіжної картки чи її реквізитів (адже не сказано, що одночасно при цьому має виконуватися умова абз. 2 п. 14 Інструкції № 59).</p> <p>Варіант 2. Читати їх разом. Тобто для можливості відшкодування витрат на проїзд має бути:</p> <ul style="list-style-type: none"> електронний документ, пред'явлений у візуальній формі відображення на папері; а також виписка / відомості з рахунку працівника, якщо придбання було здійснене шляхом застосування платіжної картки чи її реквізитів. <p>Зрозуміло, що за першим варіантом (читати норми окремо) відшкодувати витрати на проїзд працівнику, якщо він не надав виписку зі свого рахунку про здійснення відповідних витрат, можливо, адже для цього потрібен тільки сам документ на проїзд.</p> <p>А ось за другим варіантом (читати норми разом) відшкодувати витрати на проїзд працівнику, якщо він не надав виписку зі свого рахунку про здійснення відповідних витрат, неможливо.</p> <p>Який же варіант правильний з точки зору саме Інструкції № 59?</p> <p>ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! З таким запитанням ми звернулися до Мінфіну. З його відповіді, наведеної в коментованому листі від 24.02.2026 № 08030-16/В-207/345 (див. с. 22), випливає, що для відшкодування витрат на проїзд достатньо роздрукованого на паперовому носії проїзного документа.</p> <p>Зазначимо також, що 19.12.2024 втратив чинність <i>Порядок № 331</i>. Але новим наказом Мінрозвитку «Про затвердження форм та зразків проїзних та перевізних документів, що використовуються на залізничному транспорті» від 25.03.2024 № 254 встановлено, що посадковий документ, роздрукований на паперовому носії, є розрахунковим документом (транспортним квитком)</p>	<p>Загалом, як бачимо, ця норма не передбачає одночасної наявності у працівника як транспортного квитка, так і виписки з рахунку. В ній просто наведено перелік підтвердних документів, і при прямому її прочитанні одного з наведених у переліку документів достатньо для того, аби вважати його підтвердним і не розглядати питання оподаткування взагалі.</p> <p>Проте згідно з <i>п.п. 170.9.2 ПКУ</i>, якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій працівник для проведення розрахунків застосував платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент чи його реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітовано такий платіжний інструмент.</p> <p>ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! І податківці застосовують <i>п.п. «а» н.п. 170.9.1 ПКУ</i> та <i>п.п. 170.9.2 ПКУ</i> одночасно.</p> <p>Це вони підкреслювали вже не раз. Наприклад:</p> <ul style="list-style-type: none"> в <i>ІПК від 14.03.2024 № 1311/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК</i>, де було наголошено, що для можливості неоподаткування витрат на проїзд працівник повинен надати не тільки транспортний квиток, а ще й виписку з рахунку, яка підтверджує здійснення таких видатків. Інакше зазначену суму слід оподаткувати як додаткове благо — 18% ПДФО та 5% ВЗ; в <i>ІПК від 14.11.2023 № 4123/ІПК/99-00-24-03-03-06</i>, де податківці підкреслили: якщо університет здійснює відшкодування особі витрат, понесених другою особою, то такий дохід включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу особи як інший дохід і оподатковується ПДФО та ВЗ на загальних підставах. <p>ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Те, що думка податківців щодо цього питання не змінилася, підтверджує <i>ІПК ДПСУ від 07.10.2025 № 5362/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК</i>, яку ми розглянули на с. 14 цього номера, а також коментований <i>лист ДПС від 19.12.2025 № 36302/6/99-00-24-01-01-06</i> (див. с. 22).</p>
<p>ДО ВІДОМА. У разі використання електронного авіаквитка підставою для відшкодування витрат на його придбання є такий пакет документів: розрахунковий документ або документ, що підтверджує здійснення платіжної операції в готівковій чи безготівковій формі (платіжна інструкція, касовий чек, розрахункова квитанція, виписка банку — емітента платіжної картки, квитанція до прибуткового касового ордера); роздрукована на папері частина електронного авіаквитка із вказаним маршрутом (маршрут/квитанція); відривна частина посадкових талонів пасажирів або роздрукований на паперовому носії електронний посадковий талон, отриманий у разі онлайн-реєстрації на авіарейс (абз. 2 п. 12 розд. II Інструкції № 59, абз. 3 п. 11 розд. III Інструкції № 59).</p> <p>Отже, у випадку з авіаквитком для можливості відшкодування його вартості обов'язково має бути виписка з рахунку (якщо придбання здійснювалося за допомогою картки — її реквізити). Звісно, це має бути виписка з рахунку працівника, якому відбувається відшкодування. Тому відшкодувати витрати на проїзд працівнику, які здійснив інший працівник, неможливо, адже він не буде мати виписки / відомостей з рахунку про здійснену операцію.</p>	

ЩО В ПІДСУМКУ?

Якщо підсумувати зазначене в таблиці, то установа може відшкодувати працівнику витрати на проїзд тільки на підставі роздрукованого на паперовому носії перевізного документа. Але із суми відшкодування слід

утримати 18% ПДФО та 5% ВЗ. Якщо хочете уникнути такого розвитку подій, то для неоподаткування працівник обов'язково повинен надати **виписку з рахунку, яка підтверджує здійснення таких видатків**.

ДОКУМЕНТИ, ЩО КОМЕНТУЮТЬСЯ

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Щодо відшкодування витрат на проїзд

Лист від 24.02.2026 № 08030-16/В-207/345

Міністерство фінансів України розглянуло <...> електронне звернення <...> щодо службових відряджень і в межах компетенції повідомляє.

Відповідно до Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59:

- у разі використання електронного авіаквитка підставою для відшкодування витрат на його придбання є такий пакет документів: розрахунковий документ або документ, що підтверджує здійснення платіжної операції у готівковій чи безготівковій формі (платіжна інструкція, касовий чек, розрахункова квитанція, виписка банку-емітента платіжної картки, квитанція до прибуткового касового ордера); роздрук на папері частини електронного авіаквитка із вказаним маршрутом (маршрут / квитанція); відривної частини посадкових талонів пасажира або роздрукований на паперо-

вому носії електронний посадковий талон, отриманий у разі онлайн-реєстрації на авіарейс;

- у разі використання електронного проїзного / перевізного документа на поїзд підставою для відшкодування витрат на його придбання є роздрукований на паперовому носії посадочний документ (у разі перевезення багажу — роздрукований на паперовому носії перевізний документ; у разі окремого замовлення послуги (зокрема, послуги з користування комплектом постільних речей, резервування місць) — роздрукований на паперовому носії документ на послуги);

- у разі здійснення Інтернет-замовлення проїзних документів на автобусні пасажирські перевезення підставою для відшкодування витрат на придбання електронного квитка є роздрукований на паперовому носії проїзний документ.

Перший заступник Міністра Роман ЄРМОЛИЧЕВ

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо оподаткування доходів

Лист від 19.12.2025 № 36302/6/99-00-24-01-01-06

Державна податкова служба України розглянула лист <...> щодо можливості відшкодування направленому у відрядження працівнику транспортних квитків без підтвердних документів про оплату, визнання коштів, витрачених на оплату транспортних квитків надміру витраченими коштами, оподаткування цих коштів податком на доходи фізичних осіб та військовим збором у разі відшкодування та у межах компетенції повідомляє таке.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розділом IV Податкового кодексу України (далі — Кодекс), відповідно до п.п. 162.1.1 п. 162.1 ст. 162 якого платниками податку є фізична особа — резидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні.

Згідно з п.п. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 Кодексу об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід, до якого не включаються, зокрема, кошти, отримані платником податку на відрядження або під звіт і розраховані згідно з п. 170.9 ст. 170 Кодексу (п.п. 165.1.11 п. 165.1 ст. 165 Кодексу).

Згідно з п.п. 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу звільняються від оподаткування військовим збором доходи, які згідно з розділом IV Кодексу та підрозділом 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених

у п.п. 165.1.36 п. 165.1 ст. 165 та пп. 3 і 4 п. 170.13¹ ст. 170 Кодексу та п. 14 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Відповідно до п.п. «а» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу не є доходом платника податку — фізичної особи, яка перебуває у трудових відносинах із своїм роботодавцем або є членом керівних органів підприємств, установ, організацій, сума відшкодованих йому у встановленому законодавством порядку витрат на відрядження в межах фактичних витрат, а саме: на проїзд (у тому числі перевезення багажу, бронювання транспортних квитків) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження (у тому числі на орендованому транспорті), оплату вартості проживання у готелях (мотелях), а також включених до таких рахунків витрат на харчування чи побутові послуги (прання, чищення, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), на найм інших жилих приміщень, оплату телефонних розмов, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду та перебування у місці відрядження, в тому числі будь-які збори і податки, що підлягають сплаті у зв'язку із здійсненням таких витрат.

Фактична кількість днів перебування у відрядженні визначається згідно з наказом про відрядження за наявності одного чи декількох документальних доказів перебування особи у відрядженні (відміток прикордонних служб про пе-

ретин кордону, проїзних документів, рахунків на проживання та/або будь-яких інших документів, що підтверджують фактичне перебування особи у відрядженні).

Зазначені в абзаці другому п.п. «а» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу витрати не є об'єктом оподаткування цим податком лише за наявності підтвердних документів, що засвідчують вартість таких витрат.

При цьому до підтвердних документів належать:

транспортні квитки або транспортні рахунки та багажні квитанції (у тому числі електронні квитки);

документи, отримані від осіб, які надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи, страхові поліси;

документи (виписки та/або відомості з рахунку), що містять визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітовані Платіжні інструменти;

документи, що підтверджують виконання операції з використанням платіжних інструментів;

інші документи, що засвідчують вартість витрат.

Крім того, відповідно до п.п. 170.9.2 п. 170.9 ст. 170 Кодексу у разі якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій платник податку для проведення розрахунків застосував платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітований такий платіжний інструмент.

У разі якщо під час відрядження або виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував платіжні інструменти, включаючи корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти або особисті платіжні інструменти, чи їх реквізити, для проведення розрахунків у безготівковій формі та/або для отримання готівки в межах суми добових витрат та за відсутності оподаткованого доходу, звіт про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, не складається і не подається (п.п. 170.9.4 п. 170.9 ст. 170 Кодексу).

Водночас до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків включаються:

суми надміру витрачених коштів / електронних грошей, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої обчислюється відповідно до п. 170.9 ст. 170 Кодексу (п.п. 164.2.11 п. 164.2 ст. 164 Кодексу);

суми грошового або майнового відшкодування будь-яких витрат або втрат платника податку, крім тих,

що обов'язково відшкодовуються згідно із законом за рахунок бюджету або звільняються від оподаткування згідно з розділом IV Кодексу (п.п. «г» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу);

інші доходи, крім визначених у ст. 165 Кодексу (п.п. 164.2.20 п. 164.2 ст. 164 Кодексу).

Згідно з п. 167.1 ст. 167 Кодексу ставка податку становить 18 відс. бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податків (крім випадків, визначених у пп. 167.2 – 167.5 ст. 167 Кодексу).

Також вказані доходи є об'єктом оподаткування військовим збором (п.п. 1 п.п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Ставка військового збору для платників, зазначених у п.п. 1 п.п. 1.1 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, — 5 відсотків від об'єкта оподаткування, визначеного п.п. 1 п.п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу (п.п. 1 п.п. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення»).

Враховуючи викладене, сума відшкодованих фізичній особі — працівнику витрат, які були понесені ним під час відрядження, не оподатковуються податком на доходи фізичних осіб (військовим збором) за умови наявності підтвердних документів, зазначених у п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу. При цьому положення п.п. 170.9.2 п. 170.9 ст. 170 Кодексу застосовуються до розрахункових операцій за допомогою корпоративних або платіжних карток.

У разі якщо вартість витрат, передбачених п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу, окрім транспортного квитка підтверджена документом (випискою та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітований такий платіжний інструмент, з реквізитів якого випливає, що витрата яка здійснена працівником відповідає переліку витрат передбачених абзацом другим п.п. «а» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу, то такі витрати не є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб за умови одночасного надання транспортних квитків.

Разом з тим, якщо працівником не надаються документальні докази, у тому числі документи, які підтверджують його витрати на придбання проїзних квитків, то суми відшкодованих підприємством — роботодавцем фізичній особі — працівнику таких витрат включається до оподаткованого доходу працівника з відповідним оподаткуванням.

*Директор Департаменту
оподаткування фізичних осіб
Володимир КИЗИМА*

Б

KEKB

ПРИДБАВАЄМО ПРИНТЕР: ЯК ВИЗНАЧИТИ КЕКВ?

Альона Кісельова,

консультант газети «Бухгалтерія: бюджет»

(коментар до листа ДКСУ від 20.03.2026 № 15-11-11/7738; документ див. на с. 26)

ЯК ВИЗНАЧИТИСЯ З КЕКВ?

Як було Приблизно роки 4 тому органи ДКСУ почали застосовувати новий підхід до визначення КЕКВ, зокрема при купівлі **комп'ютерної техніки**: наполягали на застосуванні **КЕКВ 3110** «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування» **незалежно від вартості** такої техніки.

При цьому до комп'ютерної техніки вони відносили і принтер, який також наполягали купувати за КЕКВ 3110 незалежно від вартості, про що зазначалося в листі ДКСУ від 10.06.2025 № 15-12-12/12626 (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 23/2025, с. 7).

Як стало з 15.08.2025 Щоб запровадити такий підхід нормативно, було внесено зміни до Інструкції № 333¹, які набрали чинності **15.08.2025**. Детально ми про них писали в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 31/2025, с. 8, а також № 33/2025, с. 10. Тож зараз окреслимо тільки головне.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Розпорядчий документ про облікову політику установи не є нормативно-правовим актом, оскільки його дія поширюється виключно на орган, який його видав. Тобто для органів ДКСУ облікова політика установи для проведення видатків за КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» і КЕКВ 3110 більше **не є визначальним документом**.

Змінами з Інструкції № 333 було **виключено згадку про вартісні і часові критерії** розмежування КЕКВ, що дозволяли раніше відокремити МНМА. Зараз Інструкція № 333 **встановлює виключно економічну характеристику операцій та не визначає вартісні ознаки предметів**. Тому комп'ютерну техніку відповідно до п.п. 9 п. 3.1.1 Інструкції № 333 придбавають за КЕКВ 3110 **незалежно від її вартості**.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! А для периферійного обладнання для комп'ютера зроб-

лено виняток — його можна купувати як за КЕКВ 2210 (п.п. 8 п. 2.2.1 Інструкції № 333), так і за КЕКВ 3110 (п.п. 9 п. 3.1.1 Інструкції № 333). Свої думки щодо того, що є периферійним обладнанням, ми озвучили в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 31/2025, с. 8. Зокрема, до таких належить **принтер**.

Оскільки зазначені зміни наробили чимало плутанини на місцях (у тому числі і в самих територіях ДКСУ), ми звернулися до ДКСУ із запитом щодо визначення КЕКВ при придбанні **принтера**. Відповідь — у коментованому листі.

ДО ВІДОМА. Відповідно до п. 1.8 Інструкції № 333 за правильність віднесення видатків до поточних або капітальних відповідає розпорядник (одержувач) бюджетних коштів.

Для того щоб наглядно довести, що вибір КЕКВ при придбанні принтера залежить **від подальшого зарахування його на облік** (вибору субрахунку), ми в табл. 1 зіставили норми Інструкції № 333, МР з обліку ОЗ² та Порядку застосування Плану рахунків³.

Отже, з табл. 1 (с. 25) вбачається, що придбання **периферійного обладнання, зокрема принтера**, можливе як за КЕКВ 2210, так і за КЕКВ 3110. Це підкреслює і ДКСУ в коментованому листі. Як визначитися, який треба код? Саме в цьому випадку визначення КЕКВ **залежатиме від того, чи береться принтер на облік як основний засіб**. Таку точку зору «підтримують» і МР з обліку ОЗ, де зроблено акцент на вартісний критерій для основних засобів, який установа визначає самостійно у своїй обліковій політиці. Тож **визначення КЕКВ залежатиме виключно від того, чи береться принтер на облік як основний засіб** (субрахунок 1014).

¹ Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом МФУ від 12.03.2012 № 333.

² Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом МФУ від 23.01.2015 № 11.

³ Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом МФУ від 29.12.2015 № 1219.

Таблиця 1. Вибір КЕКВ для придбання принтера залежить від подальшого бухобліку

КЕКВ	Норма Інструкції № 333	Норма розд. II МР з обліку ОЗ	Субрахунок (Порядок застосування Плану рахунків)
2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	Придбання матеріалів і предметів, які не беруться на облік як основні засоби (п. 2.2 Інструкції № 333). Придбання комплектуючих до комп'ютерної техніки (системних блоків, моніторів, пристроїв введення даних), периферійного обладнання комп'ютера (п.п. 8 п. 2.2.1 Інструкції № 333)	До малоцінних необоротних матеріальних активів належить, зокрема, периферійне обладнання до комп'ютера, яке відповідно до критеріїв, визначених обліковою політикою не буде віднесене до основних засобів (п. 1.2 розд. II МР з обліку ОЗ)	1113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи»
3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	Передбачаються видатки на придбання або створення основних засобів, окремих інших необоротних матеріальних активів (п. 3.1 Інструкції № 333). Придбання оргтехніки, комп'ютерної техніки (у тому числі придбання програмного забезпечення, яке передбачене разом з придбанням комп'ютерної техніки), периферійного обладнання комп'ютера (п.п. 9 п. 3.1.1 Інструкції № 333)	До 6 підгрупи, групи «машини та обладнання» належать, зокрема, комп'ютерна техніка і її комплектуючі (комп'ютери, монітори, периферійне і мережеве обладнання комп'ютера, що за вартістю за одиницю чи комплект зараховується до основних засобів) та електронні засоби обробки інформації (електронно-обчислювальні, керуючі та аналогові машини, цифрові обчислювальні машини та пристрої тощо) (п. 1.1 розд. II МР з обліку ОЗ)	1014 «Машини та обладнання»

ЯК ВИЗНАЧИТИСЯ З КРИТЕРІЯМИ РОЗМЕЖУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ІНМА?

Оскільки вибір КЕКВ врегульовано нормативно, а порядок обліку необоротних активів, точніше вартісні критерії для основних засобів, кожна установа визначає індивідуально, прописуючи це в обліковій політиці, виникає додаткова плутанина. Наприклад, комп'ютер придбали за КЕКВ 3110, а за вартісним критерієм, установленим обліковою політикою, його слід обліковувати у складі МНМА.

Тож як врегулювати всі ці суперечності? Ми вже давали рекомендації щодо цього питання в матеріалі «Облікова політика установи: про головне» в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 8/2026, с. 6. Тож нагадаємо. Пропонуємо на вибір наших читачів кілька бухоблікових моделей для основних засобів (див. табл. 2). Одну з них ви зможете включити до своєї облікової політики й використовувати в подальшій роботі.

Таблиця 2. Економічні моделі розмежування основних засобів та МНМА

Модель 1	Установлюється вартісний критерій для основних засобів. Додаткових критеріїв до правил обліку не визначається. Наприклад, якщо вартісний критерій для основних засобів встановлено на рівні 15 000,00 грн, то незалежно від КЕКВ придбання і сутності активу їх зараховують: <ul style="list-style-type: none"> на 10 рахунок — усе, що коштує 15 000,00 грн і більше; на 11 рахунок — активи вартістю до 15 000,00 грн. Така модель досить застаріла й містить чимало недоліків, але має право на існування
Модель 2	Розподіл необоротних активів між 10 та 11 рахунками відбувається незалежно від вартості і КЕКВ придбання. Актив зараховують до тієї чи іншої групи необоротних активів, керуючись виключно нормами розд. II МР з обліку ОЗ й ідентичністю нового активу тим, що вже віднесені до відповідної групи основних засобів. До цієї моделі також виникає чимало запитань, оскільки немає чітких параметрів, а згадані в МР з обліку ОЗ (з яких свого часу було виключено можливість застосування вартісного критерію) містять дуже обмежений (поіменний) перелік активів (наприклад, там відсутні генератори, біотуалети, інше новітнє обладнання тощо) і, по суті, вибір субрахунку залежатиме від власного судження бухгалтера
Модель 3	Розподіл необоротних активів між рахунками 10 та 11 відбувається без застосування вартісного і часового критеріїв . При цьому одночасно враховуються норми Інструкції № 333 і МР з обліку ОЗ. Ця модель пропонує зараховувати: <ul style="list-style-type: none"> на 10 рахунок — усе, що придбавається за капітальними видатками (код 3000); на 11 рахунок — активи, придбані за поточним КЕКВ 2210. Саме такий підхід до обліку основних засобів знімає всі суперечності, бо не має прив'язки до вартісного критерію та орієнтується на норми Інструкції № 333, яка повністю враховує економічну сутність платежів, у тому числі й на придбання активів

Приклад 1. Установа планує придбати принтер за КЕКВ 2210, оскільки відповідно до вимог облікової політики його буде

зараховано на облік до складу МНМА. Вартість принтера — 6500,00 грн.

Проведення наведені в табл. 3.

Таблиця 3. Відображення в обліку придбання принтера — об'єкта МНМА

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Оприбутковано принтер — майбутній об'єкт МНМА	1312	6211	6	Накладна	6500,00
2. Отримано фінансування за КЕКВ 2210 для придбання об'єкта МНМА	2313	5411	2	Виписка з рахунку	6500,00
3. Перераховано постачальнику за принтер	6211	2313	6 та 2	Платіжна інструкція	6500,00
4. Введено принтер в експлуатацію	1113	1312	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	6500,00
5. Внесено зміни в капітал установи	5411	5111	17		6500,00
6. Нараховано 50% амортизації при введенні об'єкта МНМА в експлуатацію (6500,00 грн × 50%)	8014	1412	17	Розрахунок амортизації інших необоротних матеріальних активів	3250,00

Приклад 2. Установа придбала принтер вартістю 7200,00 грн. Відповідно до положень облікової політики установи все комп'ютерне та периферійне обладнання незалежно від вартості обліковується виключно у складі основних засобів.

Придбання здійснено за КЕКВ 3110. При введенні в експлуатацію визначено строк корисного використання принтера — 10 років і ліквідаційну вартість на рівні 150,00 грн.

Проведення наведені в табл. 4.

Таблиця 4. Облік придбання принтера, який підлягає зарахуванню до складу основних засобів

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Оприбутковано принтер — майбутній об'єкт ОЗ	1311	6211	6	Накладна	7200,00
2. Отримано фінансування за КЕКВ 3110 для придбання об'єкта ОЗ за кошти бюджету розвитку СФ	2313	5411	3	Виписка з рахунку	7200,00
3. Перераховано постачальнику за принтер	6211	2313	6 та 3	Платіжна інструкція	7200,00
4. Введено принтер в експлуатацію, у т. ч. — ліквідаційна вартість (150,00 грн)	1014	1311	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	7200,00
5. Внесено зміни в капітал установи, у т. ч. ліквідаційна вартість (150,00 грн)	5411	5111	17		7200,00

ДОКУМЕНТ, ЩО КОМЕНТУЄТЬСЯ

ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо застосування кодів економічної класифікації видатків бюджету

Лист від 20.03.2026 № 15-11-11/7738

Державна казначейська служба України розглянула <...> звернення <...> щодо застосування кодів економічної класифікації видатків бюджету та в межах компетенції повідомляє.

Економічна класифікація видатків бюджету призначена для розмежування видатків бюджетних установ

та одержувачів бюджетних коштів за економічними характеристиками операцій, які здійснюються відповідно до функцій держави та місцевого самоврядування (пункт 1.1 Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 (у редакції

наказу Міністерства фінансів України від 21.06.2012 № 754) <...> (далі — Інструкція).

Економічна класифікація видатків бюджету забезпечує єдиний підхід до всіх учасників бюджетного процесу з точки зору виконання бюджету.

Отже, Інструкція встановлює виключно економічну характеристику операцій та не визначає вартісні ознаки предметів.

Капітальні видатки — це видатки, які спрямовуються на придбання основного капіталу (обладнання і предметів довгострокового користування), необоротних активів (у тому числі землі, нематеріальних активів тощо), на капітальні інвестиції, капітальний ремонт; на створення державних запасів і резервів; на придбання капітальних активів; невідплатні платежі, компенсацію втрат, пов'язаних з пошкодженням основного капіталу.

Поточні видатки — це видатки, які спрямовуються на виконання бюджетних програм та забезпечують поточне функціонування бюджетних установ, проведення досліджень, розробок, заходів та надання поточних трансфертів населенню і підприємствам (установам, організаціям) (пункт 1.6 Інструкції).

За категорією 2200 «Використання товарів і послуг» здійснюється оплата поточних видатків, оплата послуг, придбання матеріалів і предметів, які не беруться на облік як основні засоби (пункт 2.2 Інструкції).

Підпунктом 8 підпункту 2.2.1 пункту 2.2. Інструкції передбачено, що придбання комплектуючих до комп'ютерної техніки (системних блоків, моніторів, пристроїв введення даних), периферійного обладнання комп'ютера здійснюється за кодом економічної класифікації видатків 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар».

За категорією 3100 «Придбання основного капіталу» передбачаються видатки, зокрема, на придбання або створення основних засобів, окремих інших необоротних матеріальних активів (пункт 3.1 Інструкції).

Також, підпунктом 9 підпункту 3.1.1 пункту 3.1 Інструкції встановлено, що придбання оргтехніки, комп'ютерної техніки (у тому числі придбання програмного забезпечення, яке передбачене разом з придбанням комп'ютерної техніки), периферійного обладнання комп'ютера здійснюється за кодом економічної класифікації видатків 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування».

Відповідно до пункту 1.8 Інструкції за правильність віднесення видатків до поточних або капітальних відповідає розпорядник (одержувач) бюджетних коштів.

Оскільки, придбання принтера здійснюється як за кодом 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар», так і за 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування», то визначення коду економічної класифікації видатків бюджету залежатиме від того, чи береться принтер на облік як основний засіб.

Крім того повідомляємо, що лист Казначейства про надання роз'яснень з питань застосування коду економічної класифікації видатків бюджету при придбанні принтера не являється роз'ясненням для всіх учасників бюджетного процесу, має лише індивідуальний характер та може використовуватись виключно особою, якій надано таке роз'яснення.

*Перший заступник Голови
Володимир ДУДА*

Б

ПОСТАЧАЛЬНИК ПОВЕРТАЄ КОШТИ ЗА НЕОТОВАРЕНІ ТАЛОНИ НА ПММ ДЛЯ АВТІВКИ: ЯК ВІДОБРАЗИТИ В ОБЛІКУ? ЩО З ПДВ?

Альона Кісельова,

консультант газети «Бухгалтерія: бюджет»

Віра Качура,

консультант газети «Бухгалтерія: бюджет»

Постачальник відмовляється відпускати бензин у зв'язку з різким зростанням цін на пальне і пропонує повернути кошти в частині неотоварених талонів. Талони були придбані у грудні 2025 року. Як відобразити таке повернення коштів в обліку?

¹ Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затверджена спільним наказом Мінпаливенерго, Мінекономіки, Мінтранспорту від 20.05.2008 № 281/171/578/155.

² Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом МФУ від 29.12.2015 № 1219.

БУХОБЛІК

Пальне за талонами Можливість відпуску палива за талонами передбачена п. 10.3.3 Інструкції № 281¹. У такий спосіб установа оплачує пальне, проте отримує від постачальника талони, пред'являючи які працівник цієї установи отримує пальне, яке їй належить. За таких обставин можна стверджувати, що талон — це документ, який підтверджує право установи на отримання власного пального, що зберігається на АЗС. При цьому слід зазначити, що талони не є засобом платежу за пальне, оскільки його вартість вже оплачена за безготівковим розрахунком. Талон лише підтверджує право його власника на отримання на АЗС фіксованої кількості нафтопродукту певних найменування і марки, що вказані в ньому.

Талони не є самі по собі активом, що уособлює економічні вигоди, **тому оприбутковувати їх на баланс не потрібно**. Фактично обліковується пальне, яке тимчасово перебуває на зберіганні в АЗС, але може бути видане установі в будь-який момент на підставі талонів. Такий підхід до обліку знаходить своє підтвердження у Порядку застосування Плану рахунків², у якому зазначено, що нафтопродукти, газ, закуплені і передані на зберігання та які будуть відпускатися за талонами, слід обліковувати разом з іншими видами пального на субрахунку 1514 «Пально-мастильні матеріали».

Для придбання пального за талонами установа укладає з АЗС договір на постачання. Сплачуючи накладну (або інший первинний документ, який засвідчує факт приймання

матеріальних цінностей), установа отримує не пальне, а талони, що посвідчують право власності на оплачений обсяг пального. Спосіб придбання пального за талонами передбачає, що воно залишається на відповідальному зберіганні у постачальника до того моменту, як представник установи приїде на АЗС, щоб заправити транспортний засіб.

В обліку придбання пального за талонами відображають так:

- 1) передплата за пальне в момент перерахування коштів: Дт 2113 — Кт 2313;
- 2) оприбуткування пального за фактом отримання талонів і видаткової накладної після оплати: Дт 1514 — Кт 2113 (або Кт 6211, і тоді роблять ще одне проведення щодо взаємозаліку заборгованостей: Дт 6211 — Кт 2113);
- 3) факт заправки, тобто обмін талонів на пальне може бути відображений тільки на аналітичних рахунках обліку. Для цього слід ввести додаткові аналітичні рахунки, наприклад: 1514 — пальне в талонах; 1514/1 — пальне в авто. Тоді бухгалтерське проведення щодо заправки (обміну талонів на ПММ) буде таким: Дт 1514/1 — Кт 1514. А от списання пального відображають за фактом його витрачання автівкою (Дт 8013, 8113 — Кт 15 14/1).

Як відобразити повернення коштів?

Оскільки вносити зміни в кількість і ціну придбаного пального не можна, то треба шукати інший вихід. Мабуть, єдиний оптимальний варіант — це повернення коштів постачальником в частині неотоварених талонів.

Постачальник звертається до установи з пропозицією щодо повернення коштів

за неотоварені талони і зарахування вартості недоотриманого пального на реєстраційний рахунок установи, з якого відбувався свого часу платіж.

Якщо установа погоджується на повернення талонів постачальнику пального, виписують накладну на повернення ПММ, яку відображають в обліку проведенням Дт 2117 або 6211 — Кт 1514.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Форми накладної на повернення товару не визначено, втім це може бути накладна з такими ж реквізитами, що й була колись виписана постачальником пального. Покупець і продавець товару в такому разі не змінюються (зворотного продажу при поверненні не відбувається), при цьому робиться примітка «Накладна на повернення». Втім реквізит «Отримав» буде вже заповнювати продавець пального, а «Відпустив» — установа, що повертає талони на пальне.

Зарахування коштів на реєстраційний рахунок відображається проведенням Дт 2313 — Кт 2117 або 6211. При цьому, якщо йдеться про повернення коштів поточного року, треба відновити касові видатки за відповідним КЕКВ 2210 або 2275.

У разі коли талони були придбані за кошти кошторису минулого року, як у запитанні нашого читача, повернені постачальником кошти (на КЕКВ 0000) треба буде перерахувати в бюджет, з якого було отримано фінансування, попередньо нарахувавши бюджетне зобов'язання: **Дт 5512 — Кт 6312**. Відновлення касових видатків не відбувається.

Приклад. Постачальник повернув установі кошти за неотоварені талони на бензин марки А-95 в сумі 18 300,00 грн. Витрати на придбання пального були здійснені у грудні 2025 року за кошти кошторисних призначень загального фонду.

Проведення наведені в таблиці.

Відображення в обліку повернення постачальником коштів за недоотримані ПММ за талонами, які були оплачені минулого року

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Нараховано заборгованість постачальнику пального за повернені неотоварені талони на бензин	2117 або 6211	1514	4 або 6 та 13	Накладна	18 300,00
2. Надійшли кошти від постачальника на реєстраційний рахунок загального фонду (КЕКВ 0000)	2313	2117 або 6211	2 та 4 або 6	Виписка з рахунку	18 300,00
3. Нараховано бюджетне зобов'язання	5512	6312	17	Бухгалтерська довідка	18 300,00
4. Перераховано бюджетне зобов'язання в частині повернення минулорічного фінансування в бюджет	6312	2313	2	Платіжна інструкція	18 300,00

ПДВ-ОБЛІК

Якщо установа є **платником ПДВ**, то продавець пального в момент отримання передоплати за пальне (яке надалі мало відвантажуватися за талонами) зобов'язаний був скласти та зареєструвати на покупця податкову накладну (ПН). На основі такої ПН, зареєстрованої в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН), установа мала право включити суму ПДВ до складу податкового кредиту.

Однак, якщо постачальник відмовляється постачати пальне через зростання ціни й повертає кошти установі, то відбувається

розірвання угоди. На дату повернення коштів постачальник має скоригувати раніше нараховані податкові зобов'язання з ПДВ (п. 192.1 ст. 192 ПКУ³).

Для цього постачальник складає розрахунок коригування (РК) до раніше оформленої ПН. Такий РК складається з типом причини коригування «103» (повернення товару або авансових платежів).

Водночас оскільки РК передбачає зменшення суми компенсації вартості товарів (палива), то обов'язок щодо його реєстрації

³ Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

в ЄРПН покладається на покупця — бюджетну установу (п. 192.1 ПКУ). Тобто постачальник надсилає такий РК покупцю, а той реєструє його у встановлені законодавством терміни.

У декларації з ПДВ покупець (бюджетна установа) зобов'язаний відобразити **зменшення податкового кредиту** в періоді, на який припадає дата повернення коштів (проведен-

ня перерахунку), незалежно від того, чи вчасно постачальник надіслав РК, і від того, у якому періоді цей РК фактично зареєстровано в ЄРПН.

У бухгалтерії установи таке коригування відображається шляхом формування сторнуючого проведення (за методом «сторно») на суму ПДВ, що повертається.

Б

 Установи соцзахисту

ФАХІВЕЦЬ ІЗ СУПРОВОДУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ОСІБ: ЧИ МОЖНА ВИПЛАТИТИ МАТДОПОМОГУ КОШТАМИ СУБВЕНЦІЇ?

Алла Головка,

експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

Підкажіть, будь ласка, за рахунок яких коштів виплачувати матеріальну допомогу на оздоровлення до відпустки фахівцям із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб — із субвенції чи з місцевого бюджету?

ВИПЛАТА МАТДОПОМОГИ: ЗАГАЛЬНІ МОМЕНТИ

Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб (далі — фахівець) є **працівником установи** соцзахисту населення (центру надання соцпослуг, терцентру), і оплата його праці відбувається відповідно до **постанови № 1298**¹ та розроблених на її виконання **Умов № 308/519**², **тобто як і інших працівників таких установ**. Це загалом підкреслює Мінветеранів у листі від 30.03.2026 № 8287/8.1/8.3-26 (див. с. 32).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Дійсно, ще треба враховувати **постанову № 868**³, але вона визначає лише **мінімальний розмір зарплати фахівців** і за рахунок чого він забезпечується. Вона не визначає всіх складових зарплати таких працівників, тим паче порядок виплати матеріальної допомоги.

Отже, надання фахівцю матеріальної допомоги відбувається на умовах, визначених **постановою № 1298, Умовами № 308/519**

та згідно з колдоговором, затвердженим в уставові. Далі наведемо, що зазначено в **постанові № 1298** щодо виплати допомоги.

ЦИТАТА. «4. Надати право керівникам місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, при яких створені централізовані бухгалтерії, керівникам бюджетних установ, закладів та організацій **в межах фонду заробітної плати, затвердженого в кошторисах:**

<...>

б) надавати працівникам **матеріальну допомогу, в тому числі на оздоровлення, в сумі не більше ніж один посадовий оклад на рік, крім матеріальної допомоги на поховання».**

(витяг з п. 4 постанови № 1298)

Підкреслимо, що те саме сказано в п. 5.11 Умов № 308/519.

Чи є обов'язковою? Отже, як впливає із зазначених вище норм, матдопомога (у тому

1

Постанова КМУ «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 № 1298.

2

Умови оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення, затверджені спільним наказом Мінсоцполітики та МОЗ від 05.10.2005 № 308/519.

3

3
Постанова КМУ
«Деякі питання оплати
праці фахівців із супро-
воду ветеранів війни та
демобілізованих осіб»
від 02.08.2024 № 868.

4
Кодекс законів
про працю України
від 10.12.1971.

5
Закон України
«Про колективні
договори і угоди»
від 01.07.1993 № 3356-XII.

6
Бюджетний кодекс
України від 08.07.2010
№ 2456-VI.

7
Порядок складання,
розгляду, затверджен-
ня та основні вимоги
до виконання кошторисів
бюджетних установ,
затверджений постановою
КМУ від 28.02.2002 № 228.

8
Порядок та умови
надання у 2025 році
субвенції з державного
бюджету місцевим бю-
джетам на забезпечен-
ня діяльності фахівців
із супроводу ветеранів
війни та демобілізова-
них осіб та окремі захо-
ди з підтримки осіб, які
захищали незалежність,
суверенітет та тери-
торіальну цілісність
України, затверджені
постановою КМУ
від 05.07.2024 № 779.

9
Інструкція зі ста-
тистики заробітної
плати, затверджена
наказом Держстату
від 13.01.2004 № 5.

числі на оздоровлення до відпустки) працівникам надавачів соцпослуг **не є обов'язковою виплатою**. І для фахівців законодавчо вона **не віднесена до обов'язкових** (як, наприклад, для педагогічних або медичних працівників).

Така допомога виплачується за рішенням керівника **в межах фонду оплати праці, тобто якщо на те є відповідні кошти**.

Усі особливості виплати матеріальної допомоги (у тому числі в нестандартних випадках) мають бути прописані в Положенні про оплату праці або в окремому Положенні про виплату матеріальної допомоги (див. лист Мінсоцполітики від 21.07.2015 № 409/13/116-15 // «Бухгалтерія: бюджет», № 36/2015, с. 20). Саме на відповідне положення потрібно орієнтуватися керівнику, ухвалюючи рішення про надання / ненадання необов'язкової матдопомоги. Втім, вважаємо, що такий документ не може містити норми про обов'язковість такої виплати, адже це суперечить вимогам законодавства.

Чи можна все ж таки в такому документі прописати, що матдопомога є обов'язковою виплатою при виході у відпустку? Загалом ми б не рекомендували таке роботи.

КОШТИ СУБВЕНЦІЇ

У 2026 році оплата праці фахівця відбувається за кошти відповідної субвенції з держбюджету на умовах, визначених *Порядком та умовами № 779*⁸.

Згідно з п. 4 *Порядку та умов № 779* субвенція спрямовується, зокрема, на **оплату праці з нарахуваннями фахівців**, які працюють в комунальній бюджетній установі (заклади).

ДО ВІДОМА. Згідно з п.п. 2.3.3 *Інструкції № 5*⁹ матеріальна допомога, що має систематичний характер і надана всім або більшості працівників (на оздоровлення, у зв'язку з екологічним станом, крім сум, указаних у п. 3.31), **входить до фонду додаткової зарплати**. Тобто фактично є зарплатною виплатою.

Тож фахівці можуть отримувати матдопомогу на оздоровлення **за кошти субвенції в межах фонду оплати праці**. Це підкреслило Мінветеранів у листі від 30.03.2026 № 8287/8.1/8.3-26 (див. с. 32) у відповіді на наш запит. **Зверніть увагу:** Мінветеранів зазначило, що виплата відбувається **в межах фон-**

Дійсно, згідно зі ст. 13 *КЗпП*⁴ і ст. 7 *Закону про колдоговори*⁵ колдоговір **може передбачати додаткові**, порівняно з чинним законодавством і угодами, **гарантії**, соціально-побутові пільги. Але згідно з п. 8 ч. 1 ст. 7 *БКУ*⁶ бюджетні кошти мають використовуватись **тільки** на цілі, визначені бюджетним призначенням та бюджетними асигнуваннями. Основним плановим фінансовим документом кожної бюджетної установи є її **кошторис** (п. 30 ч. 1 ст. 2 *БКУ*). Відповідно до абз. 2 п. 20 *Порядку № 228*⁷ під час визначення видатків у проектах кошторисів установи має бути забезпечений суворий режим **економії** коштів і матеріальних цінностей. До кошторисів можуть включатися **тільки видатки, передбачені законодавством**, необхідність яких зумовлена характером діяльності установи.

Якщо передбачити в колдоговорі матдопомогу як обов'язкову, то треба тоді передбачити і механізми фінансування її виплати. При цьому таке фінансування можливе тільки з місцевого бюджету, бо не можна гарантувати виплату за рахунок коштів субвенції з державного бюджету, бо правила їх використання визначає надавач субвенції.

ду оплати праці. Це те, що ми розглянули в попередньому розділі, — матдопомога не є обов'язковою, її виплата залежить **від наявних коштів**.

Пунктом 7 *Порядку та умов № 779* визначено, що **розподіл субвенції** здійснюється з урахуванням необхідності здійснення щомісяця до кінця року оплати праці фахівця з огляду на посадовий оклад, надбавок, визначених *постановою № 1298* та *постановою № 868*, і преміювання щомісяця в розмірах посадового окладу й надбавок з нарахуваннями фахівців із супроводу.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! У цьому пункті визначено умови розподілу субвенції, **а не умови оплати праці фахівця**.

А згідно з п. 5 *Порядку та умов № 779* умовами надання субвенції є, зокрема, визначення **розміру оплати праці фахівців** відповідно до *постанови № 1298* та *постанови № 868*.

Звісно, коштів субвенції може не вистачати на виплату матдопомоги на оздоровлення (тим паче що вона не є обов'язковою виплатою, тож її туди просто можуть не «закласти»).

Тому в п. 8 Порядку та умов № 779 передбачено, що оплата праці фахівця в розмірі, більшому ніж визначено в п. 5 Порядку та умов № 779, **може здійснюватися за кошти відповідного місцевого бюджету.**

Отже, якщо коштів субвенції не вистає на виплату допомоги фахівцю, то така ви-

плата може бути здійснена **з місцевого бюджету.** Це підтверджує і Мінветеранів в листі від 30.03.2026 № 8287/8.1/8.3-26 (див. нижче). Але знову ж таки підкреслимо: виплата не є обов'язковою: якщо коштів на її виплату в кошторисі немає, то керівник може ухвалити рішення не виплачувати таку допомогу фахівцю.

НАРАХОВУЄТЬСЯ ЗВЕРХУ

Згідно з п. 2 постанови № 868 мінімальний розмір оплати праці фахівців **за виконану в повному обсязі місячну (годинну) норму**

праці устанавлюється в межах фонду оплати праці на рівні не менше 25 000,00 грн залежно від кваліфікаційної категорії.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Матдопомога на оздоровлення хоча й віднесена до фонду додаткової зарплати, **але є виплатою за невідпрацьований час**, тобто до відпрацювання норми праці в місяці виплати не має жодного стосунку.

Отже, матдопомога нараховується **поверх** мінімального розміру оплати праці.

ДОКУМЕНТ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

УПРАВЛІННЯ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ОСВІТИ ТА БІЗНЕСУ

Щодо організації роботи фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб

Лист від 30.03.2026 № 8287/8.1/8.3-26

Управління ветеранської освіти та бізнесу Міністерства у справах ветеранів України в межах компетенції розглянуло <...> звернення <...> стосовно організації роботи фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб (далі — фахівці із супроводу) і повідомляє.

Механізм забезпечення діяльності фахівців із супроводу визначено Порядком забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.08.2024 № 881.

Оплата праці фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб здійснюється відповідно до постанов Кабінету Міністрів України:

від 05 липня 2024 року № 779 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2026 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (далі — Порядок та умови № 779);

від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» (далі — Постанова № 1298);

від 02 серпня 2024 року № 868 «Деякі питання оплати праці фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб».

Пунктом 7 частини першої статті 23 Бюджетного кодексу України зазначено, що використання бюджетних коштів можливе лише в межах затверджених асигнувань.

Підпунктом б) пункту 4 Постанови № 1298 зазначено, що керівники бюджетних установ, закладів та організацій в межах фонду оплати праці, затвердженого в кошторисах, можуть надавати працівникам матеріальну допомогу, в тому числі на оздоровлення, в сумі не більше ніж один посадовий оклад на рік, крім матеріальної допомоги на поховання.

З урахуванням викладеного, фахівці із супроводу можуть отримувати матеріальну допомогу на оздоровлення за рахунок субвенції з державного бюджету в межах фонду оплати праці.

Одночасно звертаємо увагу, що пунктом 8 Порядку та умов № 779 передбачено можливість здійснення оплати праці фахівця із супроводу у розмірі, що перевищує визначений пунктом 5 зазначеного Порядку та умов, за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету.

Також повідомляємо, що листи Міністерства у справах ветеранів України не є нормативно-правовими актами, за своєю природою вони носять інформаційний, рекомендаційний характер.

Заступник начальника Управління —
начальник відділу освітніх програм
та професійної адаптації Управління
ветеранської освіти та бізнесу
Іван Мукомел

Б